

3๙3.12012

๕9120

๕.2

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 9

ปริญญานิพนธ์

ของ

ไชยวัฒน์ ศรีสุนทร

4 ก.ย. 2538

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2538

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

194497

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 9

บทคัดย่อ
ของ
ไชยวัฒน์ ศรีสุนทร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2538

การศึกษาคั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติงานและปัญหาในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้บริหาร และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 432 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ผลการศึกษาพบว่า

1. การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชา รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามกลุ่มตัวแปรตำแหน่ง พบว่า

ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน รวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชา รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน และเมื่อพิจารณาตามกลุ่มตัวแปรตำแหน่ง พบว่าทั้งผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าหมวดวิชา ต่างก็เห็นว่าปัญหารวมทุกด้าน และเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

3. การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าหมวดวิชา รวมทุกด้าน และเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียน มีความเห็นอยู่ในระดับมากกว่าหัวหน้าหมวดวิชา

4. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าหมวดวิชา รวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการนิเทศงานวิชาการ ส่วนด้านอื่น ๆ มีความเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

THE ACADEMIC ADMINISTRATION IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE
DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION IN EDUCATION REGION 9

AN ABSTRACT

BY

CHAIWAT SRISOONTHON

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

March 1995

This study was aimed to investigate and compare task performance and problems of academic administration in secondary schools under the Department of General Education in Education Region 9. The sample included school administrators and department heads with a total of 432 persons. The instrument used for gathering data was a rating scale

The findings were as follows :

1. The academic performance in secondary schools as a whole was at a medium level. When each aspect was considered, it was found that in curriculum administrative and learning/teaching management the performance was at a high level ; whereas, in all other aspects were at a medium level . When variable group of position were considered, the following were found.

The performance was viewed by school administrators and assistant administrators for academic affairs as a whole was at a high level . When each aspect was considered, it was found that in each was also at a high level .

The performance was viewed by department heads as a whole at a medium level . When each aspect was considered, it was found that the curriculum administration and learning/teaching management were at a high level ; whereas other aspects were at a medium level.

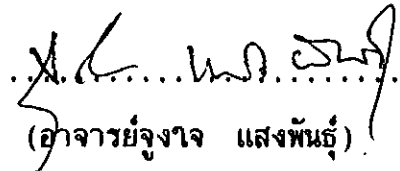
2. The whole performance was at a medium level . When each aspect was considered, the problems were also at a medium level , and when the variable group of position was considered, school administrators and department heads each viewed that the problems as a whole were at a medium level .

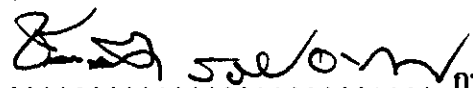
3. The performance was viewed by school administrators and department heads as a whole and in each aspect was at the .01 level of statistically significant differences. That was school administrators viewed at a higher level than department heads did.

4. The whole problems were viewed by school administrators and department heads were at the level of no statistically significant differences. When each aspect was considered, it was found they viewed at the .05 level of statistically significant differences in academic supervision; whereas, their other aspect viewpoints were different with no statistical significance.

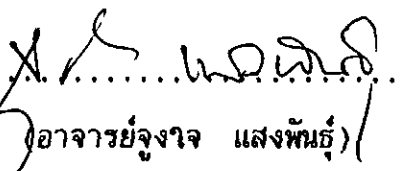
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(อาจารย์จูงใจ แสงพันธ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์จูงใจ แสงพันธ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จิตรศุภกุล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 10 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2538

ประกาศคุณูปการ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือและนำให้คำปรึกษา และการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจาก อาจารย์จูงใจ แสงพันธ์ อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมปริญานิพนธ์ จนกระทั่งงานวิจัยได้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี และรองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จิตรคุญกุล ผู้เป็นกรรมการร่วมในการสอบปากเปล่าเกี่ยวกับปริญานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทุกท่านดังกล่าว หนึ่งในช่วงของการดำเนินงานนั้น ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากคณะกรรมการพิจารณาเค้าโครงปริญานิพนธ์ที่ช่วยแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยและปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณคณะผู้บริหารและครู อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ที่อำนวยความสะดวกในด้านกรารให้ข้อมูล และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชวลิต เพ็ญอารีย์ และคุณสุภาพ แก้วเอี่ยม ผู้คอยให้ความช่วยเหลือติดต่อประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องตลอดมา และพี่ ๆ และน้อง ๆ จากโรงเรียนกุศุดุสิตพิทยาคม ที่ให้ความอนุเคราะห์สนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณประเวทย์ ศรีสุนทร พี่ชาย คุณสวนมภา ศรีสุนทร ผู้เป็นภรรยา รวมทั้งลูก ๆ ทั้งสาม และญาติพี่น้องทุกคนที่เป็นพลังสร้างเสริมขวัญและกำลังใจ ในการทำวิจัยนี้สำเร็จเรียบร้อยลงด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกประทับใจเป็นอย่างยิ่ง

ไชยวัฒน์ ศรีสุนทร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ความสำคัญของงานวิชาการ	7
ขอบข่ายของงานวิชาการ	8
การบริหารงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
สมมติฐานการวิจัย	34
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	36
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล	37
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	38
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	39

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	39
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	49
ความมุ่งหมายของการวิจัย	49
สมมุติฐานการวิจัย	49
วิธีดำเนินการวิจัย	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
สรุปผลการวิจัย	51
อภิปรายผล	53
ข้อเสนอแนะ	57
บรรณานุกรม	60
ภาคผนวก	65
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	66
ภาคผนวก ข ค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงานและระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นรายข้อ	77
ประวัติย่อผู้วิจัย	86

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 คำเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา เป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน	41
2 คำเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารเป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน	42
3 คำเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ตามความคิดเห็นของ หัวหน้าหมวดวิชาเป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน	43
4 คำเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ตามความ คิดเห็นของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาเป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน	44
5 คำเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ตามความ คิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน	45
6 คำเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ตามความ คิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาเป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน	46
7 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน กับหัวหน้าหมวดวิชาเป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน	47
8 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียนกับหัวหน้าหมวดวิชาเป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน	48

9	ค่าเฉลี่ย ระดับการปฏิบัติงาน และระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 เป็นรายข้อ	78
---	--	----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาบุคคล สังคม และประเทศชาติ ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีสันติสุข และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 3) จึงอาจกล่าวได้ว่ามนุษย์จะมีคุณภาพได้ต้องอาศัยการศึกษาและถ้าประชากรในประเทศได้รับการศึกษาที่ได้อย่างเหมาะสมและทั่วถึงแล้ว การพัฒนาประเทศย่อมเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว

การจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ได้จัดระบบการศึกษาตามแนวระบบโรงเรียนออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับก่อนประถม ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา สำหรับการจัดการศึกษาในระดับมัศึกษานั้นถือเป็นการศึกษาพื้นฐานระดับหนึ่งที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงมาตามลำดับ ในปัจจุบันได้แบ่งการมัธยมศึกษาออกเป็น 2 ตอน คือ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของตนเองทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนมีความสามารถในการประกอบกิจการและอาชีพตามควรแก่วัย การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นการศึกษามุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาต่อหรือเพื่อเพียงพอแก่การประกอบกิจการและทักษะอาชีพ และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีสันติสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 5) การมัธยมศึกษาจึงมีความจำเป็นและสำคัญยิ่งในปัจจุบัน เพราะประเทศไทยกำลังอยู่ในระหว่างพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งยังขาดแคลนกำลังคนในระดับกลางเป็นอันมาก (สมศักดิ์ ศรีมานะชน. 2524 : 22) จากความสำคัญดังกล่าวถือเป็นภาระหน้าที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จะต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของ

หลักสูตรเพราะการทำให้โรงเรียนมัธยมศึกษามีความหมาย และคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศนั้น ต้องเอาใจใส่กับหัวใจของงานมัธยมศึกษา คือ การปฏิบัติการตามหลักสูตร (เอกวิทย์ ๗ กลาง. 2534 : 75)

การดำเนินงานจัดการศึกษาในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวนั้นขึ้นอยู่กับบริหารงานโรงเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งโดยทั่วไปจะประกอบด้วยงานหลัก 4 งาน คือ งานวิชาการ งานธุรการ งานบริการ และงานกิจการนักเรียน (เสวี ลาซโรจน์. 2531 : 101) และงานทั้ง 4 งานนี้ งานวิชาการถือเป็นงานหลักของโรงเรียน เพราะไม่ว่าโรงเรียนประเภทใด มาตรฐานหรือคุณภาพของการจัดการศึกษามักจะได้รับการพิจารณาจากผลงานวิชาการเป็นสำคัญ การบริหารด้านวิชาการ จึงถือเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาหรือโรงเรียน (กิตติมา ปรีดีติลก. 2532 : 48) งานวิชาการจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารว่าจะเอาจริงเอาจังกับการบริหารงานวิชาการเพียงใดและบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงานมากน้อยแค่ไหน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารในการเตรียมการให้บุคลากรในสถานศึกษา เกิดความพร้อมให้ความร่วมมือร่วมใจและปฏิบัติงานอย่างจริงจัง เพื่อให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา บรรลุวัตถุประสงค์ (อาภา บุญช่วย. 2533 : 1)

จากการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ในช่วงปีการศึกษา 2527 ถึงปีการศึกษา 2533 พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ประสบผลสำเร็จด้านความรู้ ความจำมากกว่าความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ ในด้านคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนส่วนใหญ่แสดงความสนใจ และเลือกปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อตนเอง ขาดความตระหนักในผลที่จะเกิดประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจากการวิเคราะห์สาเหตุพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งเน้นเนื้อหาเฉพาะวิชามากกว่าการนำมาบูรณาการกับวิชาอื่น และการปลูกฝังวิธีการแสวงหาความรู้และพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่นักเรียนยังมีน้อย (กรมสามัญศึกษา. 2535 : 1) และในระหว่างวันที่ 12-13 มกราคม 2537 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการประเมินคุณภาพทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอีกครั้ง โดยประเมินหลักสูตรมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาน่าต่ำกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสังกัดอื่น ๆ และเมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

นเขตการศึกษา 9 ก็พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเขตการศึกษาอื่น (กรมวิชาการ. 2537 : 15 - 16) ปีการศึกษา 2534 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ได้ประเมินคุณภาพการศึกษาและปัญหาทางการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนคิดเป็นร้อยละต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 มาก ความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาในรายวิชาดังกล่าว มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์การผ่านร้อยละ 50 มาก ความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์การผ่านร้อยละ 50 หลายด้าน และพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ ได้ตระหนักถึงสภาพปัญหาคุณภาพการศึกษาอยู่ในเกณฑ์การศึกษาอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9. 2534 : 2 - 4) จากสภาพดังกล่าวอาจเป็นผลกระทบจากการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนเป็นสำคัญ เพราะงานวิชาการเป็นการดำเนินงานหรือกิจกรรมทุกชนิดเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ส่วนการปฏิบัติงานด้านอื่นเป็นเพียงส่วนสนับสนุนให้ปฏิบัติงานวิชาการเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เท่านั้น (ปรีชา คัมภีร์ปรภณ. 2524 : 134)

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 มีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา รวมถึงปัญหาการบริหารงานทางด้านวิชาการในโรงเรียนแต่ละด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 เพื่อจะได้นำผลจากการศึกษาดังนี้มาเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและต้นสังกัด นำไปใช้เป็นทิศทางในการวางแผนปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานวิชาการและปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาที่มีต่อการปฏิบัติงาน และปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้านี้จะเป็นข้อมูลนำเสนอให้สามัญศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 9 และกรมสามัญศึกษา ใช้ประกอบในการวางแผนพัฒนางานด้านวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนที่รับผิดชอบ ให้เกิดประสิทธิภาพและมาตรฐานทางวิชาการเท่าเทียมกัน และเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัศึกษานำไปวางแผนพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการและปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 เกี่ยวกับงานต่าง ๆ 6 ด้าน คือ การวางแผนงานวิชาการ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดสื่อการเรียนการสอน การนิเทศงานวิชาการ การวัดผลและประเมินผลการเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง สำหรับประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบของประชากร และพิจารณาเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 มีโรงเรียนมัธยมศึกษา 212 โรงเรียน ผู้บริหาร 424 คน หัวหน้าหมวดวิชา 1,908 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากจำนวนโรงเรียนทั้ง 3 ขนาดคือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ขนาดละร้อยละ 25 จำนวน 53 โรงเรียน

และเลือกแบบเจาะจงจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียนละ 2 คน รวมเป็น 106 คน และหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนละ 7 คน รวมเป็น 371 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 477 คน

3. ตัวแปร ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ ผู้รับผิดชอบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา

3.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

3.1.2 หัวหน้าหมวดวิชา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติงานวิชาการและปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน 6 ด้าน คือ การวางแผนงานวิชาการ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดสื่อการเรียนการสอน การนิเทศงานวิชาการ การวัดผลและประเมินผลการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีกรอบเนื้อหา 6 ด้าน ดังนี้

1.1 การวางแผนงานวิชาการ หมายถึง การศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรมทางวิชาการ การกำหนดวิธีดำเนินการประเมินงานวิชาการ

1.2 การบริหารหลักสูตร หมายถึง การดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดแผนการเรียน การจัดทำรายสอน การจัดครูเข้าสอน กิจกรรมนักเรียน

1.3 การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนตามหลักสูตร เกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอน พฤติกรรมการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศชั้นเรียน การสอนซ่อมเสริมเพื่อพัฒนาผู้เรียน

1.4 การวัดสื่อการเรียนการสอน หมายถึง การผลิตสื่อการเรียนการสอน

การเลือกและการนำสื่อไปใช้ การบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน การจัดระบบสื่อการเรียนการสอน

1.5 การนิเทศงานวิชาการ หมายถึง การจัดอบรมสัมมนาทางวิชาการ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การเยี่ยมชั้นเรียน การทัศนศึกษาและดูงาน และการจัดทำเอกสารทางวิชาการเผยแพร่แก่ครูในโรงเรียน

1.6 การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนแก่ครูในโรงเรียน การจัดทำข้อสอบมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องที่ทำให้การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน ไม่บรรลุตามเป้าหมาย

3. ความคิดเห็น หมายถึง ทรรศนะที่มีต่อการปฏิบัติงานและปัญหาในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9

4. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9

5. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง หัวหน้าสถานศึกษาที่ดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว และหมายความรวมถึงผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ

6. หัวหน้าหมวดวิชา หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้นำในหมวดวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา พลานามัย การงานอาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 จึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการวิจัย เรียงลำดับชั้นตอนดังนี้

- 1.) ความสำคัญของงานวิชาการ
2. ขอบข่ายของงานวิชาการ
3. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ใน 6 ด้าน
 - 3.1 การวางแผนงานวิชาการ
 - 3.2 การบริหารหลักสูตร
 - 3.3 การจัดการเรียนการสอน
 - 3.4 การจัดสื่อการเรียนการสอน
 - 3.5 การนิเทศงานวิชาการ
 - 3.6 การวัดผลและการประเมินผลการเรียน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสำคัญของงานวิชาการ

ในบรรดางานการบริหารโรงเรียนในด้านต่าง ๆ นั้น งานบริหารทางด้านวิชาการนับเป็นหัวใจของการบริหารทั้งหมด เพราะจุดมุ่งหมายของการมีโรงเรียนโดยส่วนรวมก็คือ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยมีความสุขตามนโยบายของการจัดการศึกษาของชาติ (ระวีวรรณ เสวตามร. 2529 : 43) ส่วนการปฏิบัติงานด้านอื่นอันประกอบด้วย การปฏิบัติงานธุรการ การปฏิบัติงานด้านบุคลากร การปฏิบัติงานด้านอาคารสถานที่ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนย่อมเป็นไปเพื่อสนับสนุนให้การปฏิบัติงานวิชาการ

ได้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (ปรีชา คัมภีร์บรรณ. 2524 : 134) ในเรื่องนี้ นักวิชาการได้แสดงแนวความคิดเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของงานวิชาการไว้คล้ายกัน ดังนี้ สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 197) เห็นว่าการปฏิบัติงานวิชาการเป็นการปฏิบัติงานเกี่ยวกับหลักสูตร หรือนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเปรียบเสมือนการปฏิบัติกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด มิลเลอร์ (Miller. 1966 : 175) บันทึกไว้ว่างานวิชาการถือเป็นหัวใจของโรงเรียนทีเดียว โรงเรียนจะดีหรือจะเลวขึ้นอยู่กับปฏิบัติงานวิชาการ ถ้าฝ่ายวิชาการอ่อนฝ่ายอื่นก็อ่อนตาม ส่วน ภิญญา สาร (2523 : 436 - 439) ให้ความเห็นว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด และผู้บริหารควรกระจายอำนาจความรับผิดชอบไปให้ครูทุกคน นอกจากนั้นผู้บริหารควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ประมวลการสอน ตารางสอน อุปกรณ์การสอน แบบเรียน ห้องสมุดโรงเรียน การสอนแบบต่าง ๆ

กรมสามัญศึกษา ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาด้านมัธยมศึกษาโดยตรง ก็ได้ให้ความสำคัญกับงานด้านวิชาการเป็นหลัก จะเห็นได้จากการมีนโยบายผลักดันให้มีการกระจายอำนาจเพื่อให้มีคณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัดจนกระทั่งได้มีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 และกรมสามัญศึกษาได้กำหนดระเบียบกรมสามัญศึกษาว่าด้วย สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด และสำนักงานสามัญศึกษารุงเทพมหานคร พ.ศ.2536 ขึ้น จึงได้กำหนดแนวการดำเนินงานด้านวิชาการของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด ที่จะเื้อต่อการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน ซึ่งประกอบด้วยหน่วยดำเนินงาน 4 หน่วยคือ

1. ฝ่ายพัฒนาวิชาการ
2. กลุ่มโรงเรียน
3. ศูนย์พัฒนาวิชาการ
4. หน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด

ในบรรดาหน่วยดำเนินงานทั้ง 4 ฝ่ายนั้น ฝ่ายพัฒนาวิชาการถือเป็นหน่วยงานหลัก ซึ่งมีลักษณะงานจำแนกได้เป็น 8 งาน คือ

1. งานหลักสูตร
2. งานพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและเอกสารทางวิชาการ
3. งานติดตามและประเมินผลการศึกษา
4. งานส่งเสริมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและศิลปวัฒนธรรม
5. งานนันทนาการและการกีฬา
6. งานวิจัย
7. งานส่งเสริมกลุ่มโรงเรียนและศูนย์พัฒนาวิชาการ
8. งานพัฒนาบุคลากร

ฝ่ายพัฒนาวิชาการมีหน้าที่ความรับผิดชอบตามประกาศกรมสามัญศึกษา ประกาศเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2536 เรื่อง หน้าที่ความรับผิดชอบและการแบ่งงานของสำนักงานศึกษาจังหวัด และสำนักงานสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร ดังนี้

ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา งานพัฒนาการแนะแนวการเรียนการสอนผลิตและบริการสื่อการเรียนการสอน ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหาร ครูผู้สอน ในการดำเนินงานบริหารหลักสูตร นโยบายกระทรวง กรม ตามความต้องการของท้องถิ่น สนับสนุนงานนิเทศการศึกษา รวมทั้งศึกษา วิเคราะห์ ค้นคว้า วิจัย วางแผน ดำเนินการพัฒนางานด้านทางวิชาการ งานติดตามและประเมินผลการศึกษา จัดให้มีการแสดงผลงานทางด้านวิชาการ ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียน ศูนย์พัฒนาวิชาการของกลุ่มโรงเรียน เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐานที่กรมสามัญศึกษากำหนด จัดอบรมประชุมสัมมนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์อันจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน งานส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ งานพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและคุณธรรมประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการศึกษา รวมทั้งเป็นวิทยากรให้การฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับงานพัฒนาวิชาการ และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย (กรมสามัญศึกษา. 2536 : 196 - 198)

จากแนวคิดของนักวิชาการและหน้าที่ความรับผิดชอบ และแนวการดำเนินงานพัฒนาวิชาการของสามัญศึกษาจังหวัดดังกล่าว แสดงให้เห็นว่างานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญของงานบริหารโรงเรียน ที่ผู้บริหารโรงเรียน และครู-อาจารย์ในโรงเรียนจะต้องเอาใจใส่จัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร

ขอบข่ายของงานวิชาการ

สำหรับงานวิชาการ ถือเป็นหัวใจของงานบริหารโรงเรียน มีขอบข่ายกว้างขวางดังที่นักวิชาการได้จัดแบ่งไว้ดังนี้

ชารี มณีศรี (2525 : 65 - 66) แบ่งงานวิชาการที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องจัดภายในโรงเรียนไว้ดังนี้ งานวางวัตถุประสงค์นโยบายและวิธีการบริหาร งานด้านหลักสูตรและประมวลการสอน งานจัดตารางสอน งานเกี่ยวกับแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบ งานแบ่งหมัมนักเรียน งานเกี่ยวกับอุปกรณ์การศึกษา งานการนิเทศการสอน การจัดห้องสมุด และงานวัดผลและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พวงรัตน์ วิเวกานนท์ (2526 : 8 - 14) ที่ให้แนวคิดว่าการปฏิบัติงานวิชาการควรประกอบด้วย การวางแผน การจัดสายงานบริหารวิชาการ การจัดทำโครงการวิชาการ การจัดตารางสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียน การประเมินผลการสอนของครู และการจัดหานวัตกรรมและเทคโนโลยีเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน

เรื่อง เจริญชัย และเสรี ลาขโรจน์ (2526 : 224 - 225) ได้แบ่งงานวิชาการสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามลักษณะของงานออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. งานสอนและงานกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ การจัดแผนการเรียน จัดตารางสอน จัดครูเข้าสอน จัดกลุ่มการเรียน จัดสอนซ่อมเสริม และการจัดกิจกรรมนักเรียน
2. งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ กำหนดแบบเรียน ชนิดและประเภทของอุปกรณ์ประจำหมวดวิชา คู่มือครู หนังสือประกอบการเรียน
3. งานส่งเสริมงานวิชาการ ได้แก่ ห้องสมุด วัสดุทัศนอุปกรณ์ ห้องเรียนประจำห้องบริการทางการศึกษา
4. งานวัดและประเมินผล ได้แก่ การวางแผนการวัดผล ประเมินผล จัดทำวัตถุประสงค์การสอน จัดทำข้อสอบ พัฒนาแบบทดสอบ วิเคราะห์ข้อสอบ เก็บข้อมูลสถิติต่าง ๆ

องค์การ อินทรมพรรย์ (2526 : 164 - 165) ได้สรุปขอบข่ายงานบริหารวิชาการในโรงเรียนไว้ 3 ลักษณะใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การจัดการกระบวนการบริหารวิชาการเป็นหัวใจของงานบริหารที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพของงานวิชาการ ซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้

1.1 การวางแผนงานวิชาการ โรงเรียนจะต้องวางนโยบายในการปฏิบัติงาน จัดระบบงาน กำหนดวิธีการ จัดบุคลากรในการปฏิบัติงาน จัดทำโครงการและแผนปฏิบัติงานเพื่อ ให้ดำเนินการไปตามเป้าหมายของแผนงานและโครงการ การวางแผนงานจะต้องระดมกำลังใน โรงเรียน โดยให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและโครงการ

1.2 การติดตามผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารควรมีปฏิทินการปฏิบัติงานของ โรงเรียน

1.3 การประเมินผล เป็นการประเมินผลระบบงาน หรือแผนงานเป็นระยะ ๆ เมื่อสิ้นสุดโครงการหรือแผนงาน เพื่อหาทางปรับปรุงต่อไป

2. การจัดและพัฒนางานวิชาการ ได้แก่

2.1 การจัดทำแผนการสอน

2.2 การจัดโครงการสอนซ่อมเสริมและส่งเสริมเด็กที่เรียนดี

2.3 การพัฒนาการวัดและประเมินผล

2.4 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

2.5 การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ

2.6 การจัดห้องสมุด

2.7 การจัดสื่อการสอน

2.8 การจัดรวบรวมเอกสารการสอน

2.9 การนิเทศการสอน เช่น การอบรมครู การเยี่ยมชั้นเรียน การให้คำแนะนำ การเชิญศึกษานิเทศก์มาช่วยงานปรับปรุงการเรียนการสอน

3. การส่งเสริมและควบคุมงานวิชาการ

3.1 การจัดโรงเรียน ได้แก่ อาคารเรียน บริเวณโรงเรียน เพื่อส่งเสริม บรรยากาศทางวิชาการ

3.2 ดูแลครูประจำชั้นในการจัดชั้นเรียนให้ถูกหลักวิชา

3.3 ควบคุมครูให้ปฏิบัติงาน พร้อมส่งเสริมงานวิชาการแก่ครูให้มีความรู้เพิ่มเติม อยู่เสมอ

3.4 ส่งเสริมให้ครูได้ทดลองวิธีสอนแบบใหม่ ๆ

- 3.5 ส่งเสริมให้มีการซ่อมเสริมอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3.6 กำหนดเวลาทดสอบ การสอบ และการเก็บสถิติข้อมูล
- 3.7 ตรวจสอบการทำงานของครูและการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ
- 3.8 จัดประชุมผู้ปกครอง เพื่อขอความร่วมมือช่วยเหลือการเรียนการสอน
- 3.9 จัดบริการเพื่อช่วยเหลืองานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ การตรวจตรา

สุขภาพของนักเรียน เป็นต้น

จากขอบข่ายงานด้านวิชาการดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าเป็นงานที่เกี่ยวกับการสอน โดยตรงและเป็นงานหรือกิจกรรมที่สัมพันธ์กับการเรียนการสอน และทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสรุปได้ว่า ขอบข่ายของงานวิชาการครอบคลุมงานใน 6 งาน ดังนี้

1. การวางแผนงานวิชาการ
2. การบริหารหลักสูตร
3. การจัดการเรียนการสอน
4. การนิเทศงานวิชาการ
5. การจัดสื่อการเรียนการสอน
6. การวัดผลและการประเมินผลการเรียน

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ไม่ว่าโรงเรียนขนาดไหนก็มีลักษณะรูปแบบไม่แตกต่างกันมากนัก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปริมาณของนักเรียน และจำนวนบุคลากรในโรงเรียน เป็นสำคัญ ลักษณะของงานจะมีเนื้อหาสาระเหมือนกัน ทั้งนี้เพื่อควบคุมมาตรฐานทางวิชาการให้ใกล้เคียงและทัดเทียมกัน ซึ่งมีรายละเอียดลักษณะการบริหารงานทั้ง 6 ด้าน ดังนี้

1. การวางแผนงานวิชาการ

การวางแผนเป็นงานสำคัญ เป็นงานในหน้าที่ประการแรกของผู้บริหารที่จะต้องจัดทำก่อน กระบวนการบริหารอื่น การบริหารงานใด ๆ ถ้าขาดการวางแผนที่ดี ผลงานที่ได้รับจากการปฏิบัติ

งานขององค์การอาจจะไม่ได้ไปด้วย หรืออาจประสบความล้มเหลวไปเลย (กนก จันทร์ขจร. 2535 : 161) สอดคล้องกับแนวความคิดของ อุทัย บุญประเสริฐ (2532 : 19 - 21) ที่กล่าวว่า การวางแผนเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งของการบริหารที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เป็นงานสำคัญยิ่งในกระบวนการบริหารและการจัดการของหน่วยงาน และระบบบริหารทั้งระบบและกล่าวต่อไปอีกว่า การวางแผนเป็นความพยายามขององค์การ และหน่วยงานในการกำหนดสิ่งที่จะต้องปฏิบัติจัดทำเพื่อให้ตอบสนองต่อการกิจ ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการให้ได้ผลดีที่สุด ด้วยวิธีการที่เหมาะสมที่สุด มีประสิทธิภาพสูงภายใต้ความจำกัดของทรัพยากร และเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในอนาคตโดยมุ่งความสำเร็จและการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพเป็นหัวใจสำคัญ ซึ่งสิ่งที่กำหนดไว้ว่าจะปฏิบัติจัดทำนั้นได้ผ่านการไตร่ตรองพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยคำนึงถึงความเป็นมาในอดีตพิจารณาถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหาศักยภาพ และแนวโน้มต่าง ๆ ในอนาคตตลอดจนความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

การบริหารงานต้องมีการวางแผนดังกล่าว การบริหารงานวิชาการก็เช่นกัน จำเป็นต้องมีการวางแผน เพื่อให้การบริหารงานวิชาการบรรลุตามเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เรื่องนี้กรมสามัญศึกษา (2526 : 2 - 3) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการวางแผนในโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ 3 ขั้นตอนดังนี้ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ และทิศทางของการบริหารงานวิชาการ 2) การจัดสายบริหารงานวิชาการ และ 3) การวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ

1. การกำหนดวัตถุประสงค์และทิศทางของการบริหารงานวิชาการ

ในการวางแผนงานวิชาการ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การกำหนดวัตถุประสงค์และทิศทางในการบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานทุกคนได้ทราบและมีความเข้าใจตรงกัน จะได้ปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน การที่โรงเรียนมีวัตถุประสงค์และทิศทางที่แน่นอนชัดเจนจะเป็นเครื่องชี้บ่งให้นักเรียนปฏิบัติตนได้ถูกต้อง ตลอดจนผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการของโรงเรียนจะได้เลือกใช้บริการและปฏิบัติได้ถูกต้อง ซึ่งมีแนวปฏิบัติดังนี้

1.1 กำหนดคุณลักษณะของโรงเรียน คุณลักษณะของโรงเรียนที่กำหนดอาจจะเรียกว่าปรัชญาของโรงเรียน คติพจน์ของโรงเรียน เป้าหมายของโรงเรียน หรือคำขวัญของโรงเรียน เพื่อเตือนใจครูและนักเรียน คุณลักษณะที่กำหนดควรมีข้อความที่ชี้บ่งงานวิชาการโดยยึดจุดมุ่งหมายของการศึกษาไว้เป็นหลัก 3 แนวทาง คือ

1.1.1 ส่งเสริมพัฒนาการเกี่ยวกับการเรียนการสอน

1.1.2 มีส่วนในการควบคุมมาตรฐานเกี่ยวกับการเรียนการสอน และ
คุณภาพของการศึกษา

1.1.3 ช่วยแก้ปัญหา ช่วยเหลือเกี่ยวกับการเรียนการสอนได้

1.2 กำหนดทิศทางของการดำเนินงาน การบริหารงานวิชาการจะต้อง
กำหนดทิศทางให้แน่นอน สิ่งที่จะนำมาเป็นตัวกำหนดทิศทาง ได้แก่ หลักสูตร ซึ่งจะได้แนวทาง
ในการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดครูเข้าสอน การประเมินผลการเรียน
การใช้แหล่งวิชาการ การนิเทศและการติดต่อประสานงาน ฯลฯ เรื่องเหล่านี้จะต้องกำหนดไว้
ในแผนงานให้ชัดเจนทั้งหลักการและวิธีปฏิบัติ

1.3 กำหนดวิธีการดำเนินงาน การกำหนดวิธีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุ
วัตถุประสงค์ และทิศทางที่วางไว้เพื่อสะดวกในการจัดทำแนวปฏิบัติการประจำปี แผนพัฒนา
โรงเรียน ตลอดจนการประเมินผลการดำเนินงานทางวิชาการ

2. การจัดสายบริหารงานวิชาการ

การจัดสายบริหารงานวิชาการ เป็นการกำหนดขอบข่ายงานของฝ่ายวิชาการ
และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน โดยมีการออกคำสั่งให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้ร่วมงาน
ทุกฝ่ายได้รับทราบ สำหรับรูปแบบการจัดสายบริหารงานวิชาการนั้น สามารถจัดทำได้หลายรูปแบบ
แต่ละโรงเรียนย่อมมีการจัดแบ่งสายงานวิชาการแตกต่างกันออกไปตามสภาพของโรงเรียน ซึ่ง
ประกอบด้วย 2 สาย คือ

2.1 สายการบังคับบัญชา ได้แก่

2.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

2.1.2 ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ

2.1.3 หัวหน้างานต่าง ๆ ในฝ่ายวิชาการของโรงเรียน

2.2 สายที่ปรึกษา ได้แก่ คณะกรรมการวิชาการ

3. การวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ

การวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ หมายถึง การกำหนดงานที่จะปรับปรุง หรือ
ส่งเสริมในแต่ละปี ก่อนที่จะทำเป็นโครงการปฏิบัติงานเป็นการกำหนดทิศทางการปฏิบัติงานให้

ทุกฝ่ายทราบ ทำให้ผู้บริหารสามารถควบคุมงานและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ซึ่งมีขั้นตอนการวางแผนงานปรับปรุงวิชาการมีดังนี้

3.1 การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ได้แก่

3.1.1 การประเมินผลงานในรอบปีที่ผ่านมา

3.1.2 ศึกษาจุดมุ่งหมายนโยบายของหน่วยงานบริหารระดับสูง

3.1.3 นำคุณลักษณะของโรงเรียนที่กำหนดไว้มาสังเคราะห์เข้ากับข้อมูล

อื่น ๆ ให้เหมาะสม

3.2 กำหนดงานที่จะทำในรอบปี เพื่อที่จะพัฒนาการเรียนการสอนและยกระดับมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียนให้สูงขึ้น การกำหนดงานนี้ทุกฝ่ายในโรงเรียนควรจะได้ร่วมมือกันปรึกษาหารือ และพิจารณากำหนดงานที่สำคัญ ได้แก่

3.2.1 งานปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน เช่น การจัดชั้นเรียน การนิเทศภายใน

3.2.2 งานส่งเสริมงานวิชาการ เช่น งานห้องสมุด การแนะแนว การจัดนิทรรศการ

3.2.3 งานบริการเกี่ยวกับวัสดุ สื่อการเรียน อาคารสถานที่ เช่น จัดศูนย์สื่อการเรียน การจัดห้องปฏิบัติการรายวิชา

3.2.4 งานติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ในระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน สถาบันอื่น ๆ

3.3 แผนปฏิบัติงานประจำปี เป็นแผนหรือโครงการที่กำหนดขึ้นเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของแต่ละปี เป็นการรวบรวมแผนหรือโครงการทั้งหมดทุกงาน หรือกิจกรรมที่ได้กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร ดังนั้นในการทำแผนงานการทำแผนการปฏิบัติงานประจำปี จึงต้องเข้าใจและรอบรู้ถึงวิธีการจัดองค์การของโรงเรียนเป็นอย่างดี

การที่มีแผนปฏิบัติการประจำปีก็เพื่อให้ผู้ปฏิบัติทุกคนใช้เป็นคู่มือในการทำงานไปสู่แนวทางเดียวกัน และเพื่อให้ผู้บริหารให้บริการและควบคุมได้ถูกต้องเหมาะสม

3.4 ปฏิทินปฏิบัติงาน เป็นตารางกำหนดว่า วันใด เดือนใด จะทำกิจกรรมอะไรบ้าง เพื่อเป็นเครื่องเตือนความจำของผู้ปฏิบัติ ปฏิทินปฏิบัติงานนี้ควรจัดทำรวมไว้ทุกฝ่ายตลอดปีการศึกษา

จากข้อคิด หลักการ และขั้นตอนในการวางแผนงานวิชาการ พอสรุปได้ว่า การวางแผนงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญในหน้าที่แรกของผู้บริหาร และคณะกรรมการบริหารโรงเรียนที่จะต้องจัดทำก่อนกระบวนการบริหารในด้านอื่น ๆ แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปตามหลักการที่ดี ประหยัดเวลา คน เงิน ทรัพยากร ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพได้ผลงานดีเด่น บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน ควรจัดให้คณะกรรมการผู้สอนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานด้านวิชาการในหมวดวิชาของตนเอง โดยให้มีการปฏิบัติตามขั้นตอนของการวางแผนปฏิบัติการ

2. การบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตร เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งตามจุดหมายของหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2537 ได้กำหนดไว้ 8 ประการ โดยยึดเรื่อง การพัฒนาชีวิต คือ การพัฒนาตนเอง การพัฒนาเศรษฐกิจ คือ การพัฒนาอาชีพ และการพัฒนาสังคม คือ การพัฒนาท้องถิ่นชาติ บ้านเมือง เป็นสำคัญ แยกเป็น 8 ประการดังนี้

การพัฒนาตนเอง

1. มีความรู้พื้นฐาน
2. มีสุขภาพกายใจสมบูรณ์
3. รู้จักแก้ปัญหา
4. รู้จักพัฒนา
5. มีคุณธรรมเน้นเพื่อส่วนรวม
6. มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน

การพัฒนาอาชีพ

7. มีทักษะและเจตคติต่องานอาชีพ

การพัฒนาสังคม

8. ปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบในฐานะเป็นพลเมืองดีของครอบครัว ท้องถิ่น ชาติบ้านเมือง (กรมวิชาการ. 2533 : 42) ดังนั้น ในการบริหารงานวิชาการผู้บริหารต้องใช้หลักสูตรเป็นตัว

กำหนดนโยบาย ทิศทาง ตลอดทั้งแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการ (คชฎี พงษ์ศาสตร์. 2535 : 1) การบริหารหลักสูตรจึงเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานวิชาการ วิชัย ดิสสระ (2535 : 99) ได้กล่าวถึงการบริหารหลักสูตรที่ผู้บริหารโรงเรียนและผู้รับผิดชอบฝ่ายต่าง ๆ ต้องคำนึงและศึกษา คือ สภาพความพร้อมของโรงเรียน และขั้นตอนในการนำหลักสูตรไปใช้ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สภาพความพร้อมของโรงเรียนที่ถือว่า มีผลกระทบต่อ การนำหลักสูตรไปใช้ เพราะเป็น ตัวชี้ที่สำคัญในการตัดสินใจใช้หลักสูตรในแง่ของการวางแนวปฏิบัติได้แก่

1. บุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ ครู อาจารย์ โดยพิจารณาจำนวน วุฒิ ความสามารถ และ นักเรียน พิจารณาสภาพความพร้อม สติปัญญา พื้นฐานครอบครัว
2. อาคารสถานที่ พิจารณาสถานที่ตั้ง การคมนาคม แหล่งน้ำ จำนวนห้องเรียน
3. ชุมชน พิจารณาความต้องการของชุมชน ทรัพยากรและเศรษฐกิจของชุมชน ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติที่มีต่อโรงเรียน
4. งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนในโรงเรียน พิจารณาถึงความพร้อม พอที่จะสนับสนุนและส่งเสริมได้แค่ไหน

การนำหลักสูตรไปใช้ ในการนำหลักสูตรไปใช้นั้นโรงเรียนจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์จุดหมาย หลักการของหลักสูตร คือการแจกแจง แปล และตีความออกมาเป็นกิจกรรม พฤติกรรมที่สามารถปฏิบัติได้ และก่อให้เกิดผลตามจุดหมายและหลักการของหลักสูตร ผู้ดำเนินการเรื่องนี้เป็นคือ

1.1 คณะกรรมการวิชาการของโรงเรียน หรือคณะกรรมการที่ผู้บริหารมอบหมาย วิเคราะห์ให้ได้กิจกรรมในเชิงบริหาร อันเป็นงานที่ฝ่ายบริหารหรือโรงเรียนจะต้องให้มีขึ้น

1.2 หมวดวิชา ประกอบด้วย หัวหน้าหมวดและคณะครู อาจารย์ในหมวด วิเคราะห์จุดหมาย หลักการของหลักสูตร เชิงปฏิบัติให้เกิดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติหมวดวิชานั้น อันจะทำให้เกิดผลตามจุดหมายและหลักการของหลักสูตร เพื่อครูผู้สอนรายวิชานั้น ๆ จะได้นำไปประกอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้แล้วสามารถเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมได้

2. การเขียนแผนการเรียน โรงเรียนจะเลือกเปิดสอนแผนการเรียนใดบ้างต้องมีสิ่งต่อไปนี้เป็นหลักในการพิจารณา ต้องศึกษาอย่างละเอียดถี่ถ้วน ดังนี้

2.1 โครงสร้างของหลักสูตร และกลุ่มวิชาต่าง ๆ

2.2 หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร

2.3 จุดหมาย หลักการของหลักสูตร ที่วิเคราะห์ไปแล้ว

2.4 สภาพแวดล้อมและสภาพทางสังคมของท้องถิ่นที่โรงเรียนนี้ตั้งอยู่

2.5 ความพร้อมของโรงเรียนต้องคำนึงถึงบุคลากร อาคารสถานที่ ทรัพยากร ที่มีอยู่ดังกล่าวแล้วข้างต้น

ผู้บริหารโรงเรียนรับผิดชอบเรื่องนี้โดยอาจมอบหมายให้คณะกรรมการชุดใดชุดหนึ่ง ดำเนินการ

3. ศึกษากลุ่มวิชาต่าง ๆ ผู้ที่จะต้องศึกษาโดยละเอียดคือครู อาจารย์ผู้สอนรายวิชา กลุ่มนั้น ๆ และให้เจาะลึกในรายวิชาที่ได้รับมอบหมาย เริ่มตั้งแต่จุดประสงค์รายวิชาจนถึงคำอธิบายรายวิชาอันเป็นเนื้อหาสาระที่จะต้องรับผิดชอบในการสอน วิเคราะห์ออกมาจนสามารถเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชานั้นได้ และสามารถคิดค้นหาวิธีสอนที่เหมาะสมมีคุณภาพตามจุดประสงค์การเรียนรู้นั้นได้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523 : 184 - 185) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรว่าจะต้องศึกษาหลักสูตรให้ชัดเจนเพื่อที่จะวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ดังนี้คือ

1. การเตรียมวางแผนงานเพื่อใช้หลักสูตรใหม่
2. การจัดอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรใหม่
3. การจัดครูเข้าสอน
4. การจัดทำตารางสอน
5. การจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียน
6. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้ปกครอง และคณะกรรมการศึกษาของ

โรงเรียน เกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง และการจัดประสบการณ์เรียน

7. การจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ และการเลือกใช้โครงการกิจกรรมเสริม

หลักสูตร

8. การจัดทำโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตร และปรับปรุงหลักสูตร

กมล ธิโสภ (2526 : 83) กล่าวไว้ว่าหลักสูตรเป็นหัวใจของงานวิชาการ ที่จะต้องยึดในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน จะต้องรู้ต้องเข้าใจหลักสูตรและประการ

ต่อมาต้องทำให้ครู อาจารย์ เข้าใจจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรที่ชัดเจน พร้อมวิเคราะห์โครงสร้างของหลักสูตรให้เข้าใจตรงกัน ส่งเสริมและควบคุมการใช้หลักสูตร ติดตามและรายงานให้ทราบถึงข้อขัดข้องและอุปสรรคต่าง ๆ

อ้อม ประพนอม (2528 : 11) กล่าวถึงการบริหารหลักสูตรไว้ว่าหมายถึงการวางแผนและการจัดการใช้ปัจจัยการบริหารอย่างฉลาดรอบคอบและมีเหตุผล เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามเป้าหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตร

จากที่กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า ในการบริหารหลักสูตรนั้นผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องศึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งและชัดเจน สามารถแนะนำช่วยเหลือครูให้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร จัดหาหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรไว้ให้เพียงพอ พร้อมทั้งจะให้ครูนำไปใช้ได้ตลอดเวลา วางแผนการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม และเป็นผู้ดำเนินการใช้หลักสูตร ฝึกอบรมครูให้สามารถนำหลักสูตรไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การนำหลักสูตรที่วางไว้มาใช้ ได้แก่ การจัดตารางสอน การจัดกลุ่มนักเรียน การจัดครูเข้าสอน การสอนนักเรียน ผลของการจัดการเรียนการสอนจะเป็นเรื่องชี้ให้เห็นความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียน (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2525 : 162) โดยมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่เพิ่มพูนและขยายประสบการณ์รวมทั้งพัฒนาประสบการณ์ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้กว้างขวาง (บันลือ พุกกะวัน. 2534 : 87)

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2526 : 69 - 70) ได้กล่าวถึงงานในด้านการจัดการเรียนการสอนนั้นประกอบด้วย การจัดแบ่งกลุ่มนักเรียน การจัดการตารางสอน การกำหนดแบบเรียน และการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 156 - 157) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอนหมายถึงการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเรียนการสอน

ตามหลักสูตร หรือโปรแกรมการศึกษา ซึ่งได้แก่ การจัดการสอน การจัดครูผู้สอนประจำวิชา การสอนของครู และการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน

กนก จันทร์ขจร (2535 : 66) การจัดการเรียนการสอน มีแม่บทใหญ่คือ ความมุ่งหมายในแผนการศึกษาแห่งชาติ วัตถุประสงค์ของการศึกษาในแต่ละระดับที่กำหนดไว้ในหลักสูตร จุดหมายของหลักสูตร โรงเรียนจะต้องดำเนินการด้านการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรและนโยบายของหน่วยเหนือ ในการจัดการเรียนการสอนนั้นถ้ามองในรูปของกระบวนการเรียนการสอนแล้วจะได้ดังนี้

1. องค์ประกอบการเรียนการสอนในการจัดการเรียนการสอนจะประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญคือ ผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหาวิชา สื่อการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล

เมื่อมีกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเป็นการวางแผนร่วมกัน มีการซักถาม มีการปฏิบัติ มีการตอบสนองระหว่างผู้เรียนและผู้สอน มีการประเมินผลเกิดข้อมูลย้อนกลับ ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ

2. กระบวนการจัดการเรียนการสอน ในการจัดการเรียนการสอนนอกจากประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ยังประกอบไปด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

2.1 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นจุดหมายหรือวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนของครู

2.2 การทดสอบความรู้เดิมก่อนสอน

2.3 การดำเนินกิจกรรมการสอน

2.4 การประเมินผล

ในส่วนของการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนของครูนั้น เพื่อให้บังเกิดผลดีครูผู้สอนที่ดีควรวางแผนและดำเนินการตามขั้นตอน วิธีการเชิงระบบครบขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชา จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ในรายคาบที่จะต้องสอน และพิจารณาเนื้อหาของบทเรียน แบบเรียนที่นักเรียนมี ว่ามีความสัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้และสอดคล้องกับสภาพการสอนที่จะนำไปปฏิบัติได้จริง

2. พิจารณาพฤติกรรมเบื้องต้นของผู้เรียน เลือกประสบการณ์ การเรียนรู้ คติกิจกรรม

เสริมที่เหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับจุดประสงค์ และเพื่อให้บรรลุจุดหมายและหลักการของหลักสูตรด้วย

3. เลือกยุทธศาสตร์การสอน เลือกรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สามารถช่วยทำให้เกิดประสบการณ์ การเรียนรู้และบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้

4. จัดกลุ่มผู้เรียน ตามวิธีการสอนที่เลือกไว้ กำหนดเวลา ที่จะดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน กำหนดสถานที่ ที่จะใช้ในห้องเรียน ใช้ห้องโสตทัศนศึกษา ใช้ห้องสมุด วิทยุ โทรทัศน์ หรือในห้องสมุดกลาง หรือจะไปเรียนที่ใด จะให้ฝึกปฏิบัติอะไร

5. จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน เลือกสิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุ อุปกรณ์ที่เหมาะสมที่จะสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้

6. บันทึกการสอนรายคาบนั้น กำหนดจุดประสงค์ เนื้อหาวิชา ขั้นตอนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และบทบาทผู้สอน ผู้เรียน ให้วิธีการกระบวนการ กำหนดสื่อการเรียน และกำหนดการวัดและประเมินผล

7. ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน โดยวัตถุประสงค์ ใช้วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้อบรมตามบันทึกการสอนและติดตาม การอบรมคุณธรรม จริยธรรม

8. การประเมินผลการเรียน เพื่อทราบว่าในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ได้ผลตามวัตถุประสงค์ คือ นักเรียนผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ ได้ผลตามจุดหมายหลักการของหลักสูตรหรือไม่

9. การวิเคราะห์ผลย้อนกลับ เป็นการประเมินและตรวจสอบปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องการเรียน การสอน เป็นการวิเคราะห์ระบบว่า การดำเนินการทั้งระบบได้ผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคข้อผิดพลาดบกพร่องอะไร อย่างไร การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพหรือไม่ ควรปรับปรุงแก้ไขอะไร

แต่ในการจัดการเรียนการสอนนั้นระบบการเรียนการสอนจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้สอนที่จะต้องรู้เข้าใจในองค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนการสอน และหลักการในการจัดการเรียนการสอน ซึ่ง กนก จันทร์ขจร (2535 : 81) ได้ให้หลักการสำคัญที่ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องควรทราบไว้ดังนี้ คือ

1. โรงเรียนได้ปรับหรือพัฒนาเนื้อหากิจกรรมในหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

2. โรงเรียนจัดดำเนินการโดยเน้นผลที่จะเกิดกับผู้เรียนทั้งในด้านความสามารถในการคิด ค่านิยม ความรู้สึกชื่นชม และการปฏิบัติ สอนคุณธรรมจริยธรรมเพื่อให้เป็นคนดีที่สังคมต้องการ เป็นสมาชิกที่ดีของมนุษยชาติ

3. ครูใช้วิธีสอนหลากหลาย ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อเกิดการเรียนรู้ เน้นทักษะกระบวนการสอน สอนให้ทำงานร่วมกับผู้อื่น รักการทำงาน

4. ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดง ให้นักเรียนมีโอกาสลงมือปฏิบัติจริงตามความสนใจ ฝึกให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการ ได้ปะทะสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

5. ควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสปะทะสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในการเรียนรู้

6. ควรให้ผู้เรียนได้เรียนเป็นคณะ ได้ศึกษาหาความรู้ด้วยกัน

7. ควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสออกไปปะทะสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม

กิติมา ปรีดีติติก (2532 : 61) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารที่จะต้องปฏิบัติรับผิดชอบ ซึ่งได้แก่ การจัดแผนการเรียน การจัดทำตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การจัดห้องสมุด และการจัดทำคู่มือครู

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงหมายถึงการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในรูปการเรียนการสอนของครูและนักเรียน มีขอบข่ายเกี่ยวกับการจัดแผนการเรียน การจัดทำตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอนแทน การจัดแบ่งกลุ่มนักเรียน การสอนซ่อมเสริม

4. การจัดสื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนมีบทบาทสำคัญมากในกระบวนการของการเรียนการสอนซึ่งครูผู้สอนควรพิจารณาเลือกสรรหรือสร้างขึ้น เพื่อนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน หรือช่วยให้ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อการสอนไว้ดังนี้

อภิกรมย์ ผนคร และคนอื่น ๆ (2521 : 84) กล่าวถึงสื่อการเรียนการสอนไว้ว่าหมายถึงเครื่องมือหรือวัสดุๆที่ช่วยครูให้สามารถถ่ายทอดข้อเท็จจริง ทักษะ เจตคติ ความรู้ ความเข้าใจ และความทราบซึ่งเห็นคุณค่าเพื่อให้เกิดผลดีแก่การเรียนยิ่งขึ้น

ยง วัชวัลลภ (2524 : 143 - 145) ได้กล่าวถึงสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติมว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ สามารถทำได้ใช้เป็น และควรบริหารสื่อการเรียนการสอน ดังนี้ให้ความรู้แก่ครูในเรื่องการเรียนการสอน ประชุมผลิตสื่อการเรียน บริการตัวอย่างสื่อการเรียน ประสานงานของความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น แนะนำแหล่งที่จะได้สื่อการเรียนการสอน จัดนิทรรศการสื่อการเรียนการสอน ส่วนไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2526:4) ได้ให้ความหมายสื่อการเรียนการสอนว่า หมายถึงสิ่งที่ช่วยในการเรียนรู้ ซึ่งครูและนักเรียนเป็นผู้ใช้เพื่อช่วยในการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากความหมายและความสำคัญของสื่อการเรียนการสอนดังกล่าว ที่ให้เห็นว่าสื่อการเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายของหลักสูตร แต่สิ่งที่ครูผู้สอนควรจะต้องระมัดระวังในเรื่องของสื่อการเรียนก็คือ การใช้สื่อนั้นต้องสนองความต้องการทางการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม ให้เกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ 2534:81)

สำหรับหลักการสร้างและใช้สื่อการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพนั้น กรมสามัญศึกษา (2527 : 62) ได้เสนอแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหารและผู้สอนทั้งพิจารณา ดังนี้

1. จัดทำบัญชีอุปกรณ์ของแต่ละรายวิชาให้ครบถ้วน และเป็นระเบียบ
2. ต้องมีการนำสื่อไปใช้ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ผลิตสื่อขึ้นใช้เอง อุปกรณ์บางอย่างอาจให้นักเรียนช่วยทำด้วย และถ้าสื่อการเรียนเป็นหนังสือ กลุ่มโรงเรียนควรดำเนินการจัดทำและหาคู่มือประกอบ
4. มีการประสานงานกับกรม กอง ที่เกี่ยวข้องในเรื่องการจัดสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับที่โรงเรียนควรดำเนินการจัดทำและหาคู่มือประกอบ
5. มีการเก็บรักษาสื่ออย่างรอบคอบ และมีระบบสะดวกแก่การนำออกมาใช้เพื่อให้นักเรียนขอยืม และเพื่อการตรวจสอบ ตลอดจนควรตัดจำหน่ายออกจากบัญชี เมื่อเสื่อมสภาพหรือเก่าล้าสมัย

ในเรื่องนี้ กรมวิชาการ (2534 : 82 - 84) ได้กล่าวถึงกระบวนการของการสร้างสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า ครูผู้สอนจำเป็นต้องวางแผนและสร้างแผนการเรียนการสอนก่อนเป็นเบื้องต้น สื่อการเรียนการสอนจะมีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งของแผนการเรียนการสอน ซึ่งสามารถนำ

กระบวนการของการวางแผนการเรียนการสอนมาใช้ในการสร้างสื่อการเรียนการสอนได้ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การกำหนดจุดประสงค์ทั่วไป
2. การศึกษาและกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียน
3. การกำหนดและวิเคราะห์เนื้อหาสาระ
4. การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
5. การกำหนดรูปแบบและวิธีประเมินผล
6. การกำหนดวิธีการและแนวทางการเสนอเนื้อหา
7. การกำหนดแหล่งข้อมูลที่สนับสนุนการจัดทำสื่อ
8. การทดสอบคุณภาพของสื่อ
9. การปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนจึงมีความจำเป็นในการที่จะช่วยครูจัดกิจกรรมการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในกระบวนการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอนให้ได้ผลสื่อั้นต้องตรงกับจุดประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรมของบทเรียน การบริหารสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหาร 4 ประการ คือ เป็นผู้ริเริ่ม เป็นผู้สนับสนุน เป็นผู้ประสาน และเป็นผู้ประเมินผล หากผู้บริหารรู้บทบาทของตนเองแล้ว ก็ย่อมจะช่วยให้การบริหารงานวิชาการภาพรวมเป็นไปด้วยดี

5. การนิเทศงานวิชาการ

การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการที่ผู้นิเทศนำมาใช้ในการพัฒนาความรู้ ทักษะและเจตคติของครูให้มีผลต่อการปฏิบัติงานการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (มานพ กาละดี 2535 : 269)

อารียา สุทธิวิสัย (2528 : 16) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนว่า การนิเทศโดยบุคลากรภายในโรงเรียนเอง ผู้นิเทศอาจได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนแต่งตั้งขึ้น และจุดมุ่งหมายของการนิเทศซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการนิเทศมี 4 ประการ คือ

1. พัฒนาคคน การนิเทศการศึกษาเป็นการให้คำแนะนำช่วยเหลือ เมื่อนิเทศแล้วบุคลากรได้รับความรู้และมีความสามารถในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น
2. พัฒนางาน การนิเทศการศึกษาเป็นการสร้างสรรค์วิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ประสานสัมพันธ์ การนิเทศการศึกษาเป็นการร่วมมือ สร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน
4. การสร้างขวัญและกำลังใจ การนิเทศการศึกษาเป็นการสร้างความมั่นใจและมีกำลังใจในการทำงาน

เรื่องจุดมุ่งหมายของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน มานพ กาละดี (2535 : 270) ได้จัดแบ่งเป็นจุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันดังนี้

1. จุดมุ่งหมายทั่วไปของงานนิเทศ เพื่อแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาคคน พัฒนางาน ประสานสัมพันธ์ สร้างขวัญ กำลังใจ
2. จุดหมายเฉพาะ เพื่อมุ่งช่วยเหลือครูให้สมรรถานเรื่อง ต่อไปนี้
 - 2.1 วิเคราะห์และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้
 - 2.2 เลือกและปรับปรุงเนื้อหาการสอน
 - 2.3 พัฒนาวิธีสอน
 - 2.4 พัฒนาการผลิตและการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน
 - 2.5 ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนได้อย่างเหมาะสม
 - 2.6 ประเมินผลการเรียนการสอน และปรับปรุงกระบวนการวัดผลให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ในการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน นอกจากผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดต่าง ๆ รวมไปถึงครูผู้สอนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนิเทศงานวิชาการที่ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ความหมาย จุดมุ่งหมายของการนิเทศงานวิชาการแล้ว จำเป็นจะต้องเข้าใจในหลักการ รูปแบบ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนให้ชัดเจน ในเรื่องนี้หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2535 : 271 - 302) ได้เสนอหลักการ รูปแบบ ขั้นตอนการจัดการนิเทศงานภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. หลักสำคัญของงานนิเทศการศึกษา

หลักที่ 1 การนิเทศการศึกษาเป็น "กระบวนการ" ทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร
ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

หลักที่ 2 การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของนักเรียน แต่การดำเนินงาน
นั้นจะกระทำโดยผ่าน "ตัวกลาง" คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา

หลักที่ 3 การนิเทศการศึกษานับบรรยากาศแห่งความเป็น "ประชาธิปไตย"

2. รูปแบบการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

2.1 การนิเทศทั่วไป เป็นการนิเทศเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะการแก้ปัญหา การ
สร้างแรงจูงใจโดยเลือกกิจกรรมมาให้เหมาะสม

2.2 การนิเทศปฏิบัติการเรียนการสอน เป็นการนิเทศเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการ
เรียนการสอนในห้องเรียนโดยเฉพาะ

3. ขั้นตอนการจัดการนิเทศงานภายในโรงเรียน ซึ่งมีขั้นตอนการจัดนิเทศดังนี้คือ

3.1 การดำเนินงานของโรงเรียน

3.2 การดำเนินงานของหมวดวิชา

สำหรับการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน จะมีลำดับขั้นตอนการดำเนินการ
ที่ต่อเนื่องกัน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 แจ้งนโยบาย

เป็นขั้นที่ผู้บริหารแจ้งนโยบายเกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของ
กรมสามัญศึกษาให้แก่คณะครู อาจารย์ ภายในโรงเรียนได้มองเห็นความสำคัญและความจำเป็น
รับ
ด่วนที่จะต้องเริ่มงานนิเทศ งานวิชาการภายในโรงเรียน

ขั้นที่ 2 ตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน

โดยทั่วไปแล้ว ควรตั้งบุคคลต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการดำเนินงาน คือ

- 1) ผู้ช่วยผู้บริหาร
- 2) หัวหน้าหมวดวิชาและหัวหน้างาน
- 3) บุคลากรในโรงเรียนที่เหมาะสม

ขั้นที่ 3 กำหนดกรอบแผนงานการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ซึ่งมีแนวปฏิบัติดังนี้

1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ให้ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน จากข้อมูลสารสนเทศและอื่น ๆ ซึ่งระบุงบ่งชี้ให้เห็นสภาพการดำเนินงานและข้อจำกัดของการบริหาร วิชาการภายในโรงเรียน ทั้งระดับผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาการและหัวหน้า งานต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานหรือแนวคิดประกอบในการวิเคราะห์นโยบายของกรมสามัญ ศึกษาต่อไป

2) วิเคราะห์นโยบายของหน่วยเหนือที่เกี่ยวข้อง เมื่อโรงเรียนได้ทราบสภาพ ปัจจุบันของโรงเรียนแล้ว ต่อไปนี้คือการนำนโยบาย ทิศทางความเชื่อ จุดเน้น สิ่งละอันพันละน้อย จุดมุ่งหมายแผนการศึกษาแห่งชาติ ทั้งของกรมสามัญศึกษาและกระทรวงศึกษา ตลอดจนนโยบายของ รัฐบาล

ในการจัดการนิเทศงานวิชาการของหมวดวิชา มีรายละเอียดและขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. สืบรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน เป็นขั้นที่สำรวจเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหา และความต้องการจำเป็นในสิ่งที่จะต้องมีการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
2. วางแผนการนิเทศ เป็นขั้นที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่รับผิดชอบ นำข้อมูลที่ได้ จากการสำรวจมาวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญ เพื่อนำมาจัดทำเป็นโครงการนิเทศงาน วิชาการภายในโรงเรียนแล้ว เสนออนุมัติต่อไป
3. ดำเนินการ เป็นขั้นที่ผู้รับผิดชอบนำโครงการที่ได้รับอนุมัติแล้วมาปฏิบัติ โดย ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดไว้ในโครงการนั้น ๆ
4. ประเมินผล เป็นขั้นประเมินการปฏิบัติตามโครงการนิเทศภายในโรงเรียนที่ได้วาง ไว้หากพบว่ากระบวนการและผลงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายทุกประการ ก็ทำ รายงานสรุปเสนอผู้บริหารเพื่อนำไปเป็นแบบอย่างการปฏิบัติงานตามปกติต่อไป
5. ปรับปรุงแก้ไข หากการประเมินผลพบว่า มีสิ่งที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขโครงการหรือ ระบบแผนงานนิเทศวิชาการภายในโรงเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ก็จะทำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไข ในส่วนนั้น ๆต่อไป

สรุปได้ว่า งานนิเทศวิชาการเป็นงานที่ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องทำ ความเข้าใจในหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือ แนะนำ และส่งเสริมให้ครู ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องด้านวิชาการ ดำเนินงานในหน้าที่ด้วยความสะดวก สบายใจ พร้อมทั้งได้พัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ในการให้ความรู้แก่นักเรียน

6. การวัดผลและประเมินผลการเรียน

การวัดผลและการประเมินผลการเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นกระบวนการตรวจสอบว่านักเรียนได้ถึงจุดหมายปลายทางตามที่หลักสูตรต้องการมากน้อยเพียงใด ดังนั้นผู้บริหารหรือครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการวัดและประเมินผล รวมทั้งให้ความสำคัญในเรื่องนี้อย่างจริงจังอีกด้วย

สำหรับความหมายของการวัดผลและประเมินผลนั้น มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้คล้ายคลึงกันดังนี้

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 116) ได้ให้ความหมายการวัดประเมินผลไว้ดังนี้ การวัดผล (Measurement) คือ การกำหนดหน่วยให้แก่ปริมาณที่มีอยู่โดยผู้ใช้เครื่องมือวัด การประเมินผล (Evaluation) คือ การนำผลที่วัดได้มาหาค่า ซึ่งคล้ายและสอดคล้องกับ พันธาคินทร์ (2524 : 199 – 200) ได้กล่าวไว้ว่าการวัดผลเป็นการเปรียบเทียบผลที่ได้จากการเรียนกับมาตรฐานอันหนึ่งที่ยึดถืออยู่ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปธรรม คือ จะแสดงผลการวัดออกมาเป็นตัวเลข ส่วนการประเมินผลเป็นการกำหนดค่าหรือราคาจากคะแนนที่ได้จากการวัดผลนั้น

การประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการตัดสินใจ หรือวินิจฉัยเพื่อตีราคาหรือสรุปคุณลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือพฤติกรรมของคนใดคนหนึ่งอย่างมีหลักเกณฑ์ โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดจากการสังเกต การตรวจผลงาน การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบ ประกอบการพิจารณา (จำนง พรายแย้มแซ. 2529 : 5)

อำนาจ เลิศชัยนดี (2535 : 5) กล่าวถึงการประเมินผลการเรียนการสอนว่า หมายถึงกระบวนการที่ได้มาตรฐานเพื่อการตัดสินใจว่านักเรียนได้เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย และผ่านจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมได้หรือไม่

จากแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักวิชาการดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าการประเมินผลการเรียนเป็นกระบวนการต่อเนื่องของการเรียนการสอน เป็นกลไกเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนได้พัฒนาไปตามจุดหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ อีกทั้งยังเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนของผู้เรียนและปรับปรุงการสอนของครูให้ดีขึ้น จึงจำเป็นที่

ผู้บริหารและครูผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจในระเบียบการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ซึ่งได้กำหนดหลักการและวิธีการประเมินผลการเรียนดังต่อไปนี้

1. หลักการในการประเมินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียนให้เป็นไปตามหลักการต่อไปนี้

1.1 โรงเรียนมีหน้าที่ประเมินผลการเรียน โดยความเห็นชอบของกลุ่มโรงเรียนในเรื่องของเกณฑ์และแนวดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผล

1.2 ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยคิดเป็นหน่วยการเรียนรู้ให้ถือปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

1.3 ประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละรายวิชา

1.4 ประเมินผลทั้งเพื่อปรับปรุงการเรียน และเพื่อตัดสินผลการเรียน

2. วิธีการประเมินผลการเรียน

ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลและวิธีการประเมินผลที่โรงเรียนต้องถือปฏิบัติดังนี้

2.1 การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียน ให้ถือปฏิบัติ

2.1.1 แจ้งให้ผู้เรียนทราบจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการประเมินผลการเรียน เกณฑ์การผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้และเกณฑ์ขั้นต่ำของการผ่านรายวิชา ก่อนสอนรายวิชานั้น

2.1.2 จุดประสงค์การเรียนรู้จะต้องครอบคลุมพฤติกรรม ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และเน้นกระบวนการ

2.1.3 ประเมินผลก่อนเรียน เพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานของผู้เรียน

2.1.4 วัดและประเมินผลระหว่างภาคเรียน เพื่อศึกษาผลการเรียน เพื่อจัดการสอนซ่อมเสริม และเพื่อนำคะแนนจากการวัดผลประเมินผลไปรวมกับการวัดผลปลายภาคเรียน โดยให้วัดผลและประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้

2.2 การวัดผลและการประเมินผลระหว่างภาคเรียน

2.2.1 วัดผลและประเมินผลระหว่างเรียนเป็นระยะ ๆ โดยให้โรงเรียนเป็นผู้กำหนดจุดประสงค์

2.2.2 วัดผลกลางภาคเรียนอย่างน้อย 1 ครั้ง โดยให้กลุ่มโรงเรียน เป็นผู้กำหนดจุดประสงค์

2.2.3 ประเมินคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ตลอดภาคเรียน ให้โรงเรียนเป็นผู้กำหนดคุณลักษณะที่จะประเมิน โดยเน้นความรู้สึกและคุณภาพของการแสดงออก

2.3 วัดผลปลายภาคเรียน เพื่อเป็นการตรวจสอบผลการเรียน โดยวัดให้ครอบคลุมจุดประสงค์ที่สำคัญตามที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด (กรมวิชาการ. 2534 : 13 - 23)

ดังนั้น หน้าที่ของผู้บริหารในด้านการวัดผลประเมินผลคือการส่งเสริมให้ครูรู้จักหลักการและวิธีการวัดผลประเมินผล ตัวผู้บริหารเองก็ต้องมีความรู้ในเรื่องการวัดผลและประเมินผลตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน และแนวปฏิบัติการประเมินผล การเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ได้ด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาหลังจากประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 เมื่อปีการศึกษา 2534 กับโรงเรียนทั่วประเทศ นั้นมีน้อยมากส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจัยเฉพาะด้านของงานวิชาการ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาประกอบการศึกษาวิจัย มีดังนี้

เจิม สืบขจร (2526 : 161 - 164) ได้วิจัยปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษาผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนไม่สามารถเปิดสอนวิชาที่พอให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นได้ ครูไม่ปรับปรุงการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนใหม่ โรงเรียนไม่มีความคล่องตัวในการให้นักเรียนได้เรียนรู้จากทรัพยากรนอกโรงเรียน หมวดีวิชามีปัญหาเกี่ยวกับการจัดครูสอนแทน ด้านการแนะแนวนั้นครูทั่วไปยังให้ความสำคัญต่องานแนะแนวไม่ดีพอ ส่วนทางด้านการประเมินผล การเรียนนั้นครูผู้สอนไม่สนใจการวิเคราะห์ข้อสอบ เพื่อนำมาปรับปรุงและจัดทำคลังข้อสอบ

กิตติพงศ์ วงศ์สุนทร (2527) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ผู้นำการใช้หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ความมุ่งหมายของการ

วิจัยนี้เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ในเขตกรุงเทพมหานคร ว่ามีการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน วัดผลและประเมินผลการศึกษา การนิเทศการศึกษา และการฝึกอบรมครู การบริหารวัสดุอุปกรณ์การศึกษา ห้องสมุด และการใช้แหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น ตามลำดับเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา การนิเทศการศึกษาและการฝึกอบรมครู การบริหารวัสดุอุปกรณ์การศึกษา ห้องสมุด และการใช้แหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น การจัดกิจกรรมทางวิชาการและการบริการชุมชน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

ฉวีวรรณ เต็มพิทักษ์ (2528) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่โรงเรียนบริหารงานวิชาการในระดับดี ได้แก่ การกำหนดนโยบายในการบริหารงานวิชาการ การวางแผนงานวิชาการ การจัดให้มีศูนย์เอกสาร ศูนย์รวมตำราสอน การควบคุมตรวจสอบแผนการสอนการจัดซ่อมเสริม การจัดโครงการนิเทศภายใน การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้และนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม กิจกรรมที่มีปัญหาในระดับน้อย ได้แก่ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนด้านหลักสูตรและเอกสาร การใช้หลักสูตร การจัดตำราสอน วิธีการสอน การนิเทศวิชาการในโรงเรียน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การใช้การสอนและแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น การจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม กิจกรรมที่มีปัญหาในระดับน้อยที่สุดในความคิดเห็นของผู้บริหารงานวิชาการคือ การกำหนดมอบหมายให้ครูอาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการ การจัดบริการแนะแนวและการประเมินผลงานวิชาการของโรงเรียน

มณี ภักเกษม (2528) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือคาทอลิกในกรุงเทพมหานคร ความมุ่งหมายของการวิจัยนี้เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือคาทอลิกในกรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือคาทอลิกในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือคาทอลิกในกรุงเทพมหานคร พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือคาทอลิกสามารถปฏิบัติงานบริหารวิชาการได้ในระดับปานกลาง ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแตกต่างกัน โดยผู้บริหารมีความคิดเห็น

ว่า โรงเรียนสามารถปฏิบัติงานบริหารวิชาการมากกว่าความเห็นของครูทุกด้าน ผู้บริหารและครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของทั้งผู้บริหารและครูโดยรวมในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความแตกต่างจากความคิดเห็น ต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ส่วนความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ไม่แตกต่างกัน

ประกอบ สุพันธ์ (2530) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ปีการศึกษา 2528 พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการจัดครูเข้าสอน มีการปฏิบัติงานมากกว่า รองลงมาได้แก่ ด้านการจัดห้องวิชาการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียน ด้านการประเมินผลงานวิชาการ ด้านการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน และด้านการปรับปรุงวิธีสอน ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่า ระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยฝ่ายวิชาการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับการปฏิบัติงานทุกด้าน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชาแตกต่างกันระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนทุกด้าน ตามทัศนะของผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดวิชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน ระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของหัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอนแตกต่างกันคือ ด้านการวางแผนงาน ด้านวิชาการ

ชนะชนิษฐ์ สุรมิตรไมตรี (2530 : 93 - 96) กับ ศศิธร สุขโขใจ (2531 : 314 - 324) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการบริการงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามลำดับ ซึ่งได้ผลที่คล้ายคลึงกันคือ ครูไม่เพียงพอในบางหมวดวิชา การประสานงานและการให้ความร่วมมือของบุคลากรไม่ดีพอ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจหรือขาดความชำนาญในด้านต่าง ๆ เช่น การวางแผนการนิเทศ การติดตามผลการประเมินผล ครูมีหน้าที่สอนมากเกินไป ขาดวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และงบประมาณ สำหรับ

การเรียนการสอน ปัญหาที่พบแตกต่างกันคือ ครูไม่ปรับพฤติกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร การประเมินผลงานวิชาการยังขาดอยู่มาก

ชยันต์ จันทรมหา (2532) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ความมุ่งหมายของการวิจัยนี้เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2530 กรมสามัญศึกษา รวม 11 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนงานวิชาการ การจัดการเรียน การเรียน การจัดทำตารางสอน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การจัดการเรียน การสอน การพัฒนาครูทางด้านวิชาการ การจัดกิจกรรมนักเรียน การวัดผลและการประเมินผล การเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และการประเมินผลงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาครู ด้านประเมินผลงานวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินการเรียน ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการจัดตารางสอน และด้านทะเบียนนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันและเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกเป็นหลายด้าน พบว่า แตกต่างกัน จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการจัดตารางสอน ด้านการพัฒนาครูทางด้านวิชาการ ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน และด้านงานทะเบียนนักเรียน

/อภิรัตน์ ธเนศวร (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ความมุ่งหมายการวิจัยนี้เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล การศึกษาวิจัยครั้งนี้ศึกษาการบริหารวิชาการตามองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ด้าน คือ การวางแผนวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การวัดผลและประเมินผล และการจัดกิจกรรมทางวิชาการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหาร และอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ แตกต่างกัน ด้านเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของ

ผู้บริหารและอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอและโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

เชสเตอร์ (Chester. 1966 : 413) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารทั่วประเทศอเมริกา พบว่า การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพสูงเกิดจากการส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธี ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน อภิปรายปัญหาการเรียนการสอน เปลี่ยนกันเยี่ยมชั้นเรียน และสังเกตการสอน มีวิทยากรบรรยายประชุมปฏิบัติการด้านเทคนิคการสอน การสร้าง และใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

แมคคาร์ที (McCarthy. 1971 : 705-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและครู ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มครูมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ เรื่องสังเกตการสอน การวัดผลและการประเมินผลทางการศึกษา การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารงานด้านวิชาการ และความรับผิดชอบในการตัดสินใจของคณะกรรมการ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความคิดเห็นตรงกันว่า ผู้บริหารควรจะมีบทบาท มีความรับผิดชอบ และบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด นอกเหนือจากการบริหารงานด้านอื่น ๆ

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา มีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา มีความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าหมวดวิชา 7 หมวดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 จำนวนโรงเรียน 212 โรง ผู้บริหาร 424 คน หัวหน้าหมวดวิชา 1,908 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวด ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก/ขนาดลดร้อยละ 25 จำนวน 53 โรงเรียน แล้วเลือกแบบเจาะจงจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารโรงเรียนละ 2 คน รวมเป็น 106 คน และหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนละ 7 คน รวมเป็น 371 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 477 คน

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยการศึกษาจากเอกสาร ตำรา ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง/และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร เป็นการศึกษาตำราทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับขอบข่ายของการบริหารวิชาการในโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน
2. สร้างแบบสอบถาม ลงมือสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยให้ครอบคลุมทั้ง 6 ด้าน แล้วนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในฐานะผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา เพื่อปรับปรุงให้มีความเที่ยงตรงมากขึ้น เสร็จแล้วนำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมปริญญาพันธ์ตรวจเนื้อหา ภาษา สำนวน ศัพท์ทางวิชาการที่ใช้ให้ชัดเจนและเข้าใจง่ายขึ้น
3. ทดลองแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลอง (Try out) กับกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยวิธีแจกแจงที (t-distribution) ใช้เทคนิคร้อยละ 25 ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นในด้านการปฏิบัติ 0.97 และในด้านปัญหา 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือไปยังสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 9
2. ขอนหนังสือรับรอง จากสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 9 เพื่อขอความร่วมมือไปยังหัวหน้าสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปให้ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา รวม 477 ชุด สำหรับผู้บริหารโรงเรียน 106 ชุด และสำหรับหัวหน้าหมวดวิชา 371 ชุด โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปส่งและรับคืนด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนที่มีความสมบูรณ์ 432 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90.57

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ดังนี้
 - 5 หมายถึง ปฏิบัติหรือมีปัญหามากที่สุด
 - 4 หมายถึง ปฏิบัติหรือมีปัญหามาก
 - 3 หมายถึง ปฏิบัติหรือมีปัญหปานกลาง
 - 2 หมายถึง ปฏิบัติหรือมีปัญหาน้อย
 - 1 หมายถึง ปฏิบัติหรือมีปัญหาน้อยที่สุด
2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นรายข้อและเป็นรายด้าน
3. หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ และรายด้าน
4. ประเมินความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์การประมาณค่าตามแนวคิดของเบสต์ (Best. 1983 : 182) ดังนี้
 - ค่าเฉลี่ย 1.00–2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีปัญหาน้อย
 - ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีปัญหปานกลาง
 - ค่าเฉลี่ย 3.51–5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีปัญหามาก

5. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสองกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาในการบริหารงานวิชาการโดยใช้ t-test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ย
2. หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของเฉลี่ยของสองกลุ่มตัวอย่างใช้ t-test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ครั้งนี้ นำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปจำนวน 477 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์จำนวน 432 ฉบับ จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 99 ฉบับ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 333 ฉบับ

นำแบบสอบถามทั้งหมดไปตรวจหาคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ (Micro Computer) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer Plus (SPSS/PC+) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ระดับการปฏิบัติ และระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 9 เป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติ และระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา เป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน โดยใช้ t-test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานวิชาการ และระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 9 เป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตาราง 1 ถึงตาราง 6

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียน
มัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชา เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน

สภาพการปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับ
1. การวางแผนงานวิชาการ	3.47	0.69	ปานกลาง	3
2. การบริหารหลักสูตร	3.70	0.64	มาก	1
3. การจัดการเรียนการสอน	3.59	0.66	มาก	2
4. การจัดสื่อการเรียนการสอน	3.21	0.85	ปานกลาง	6
5. การนิเทศงานวิชาการ	3.29	0.81	ปานกลาง	5
6. การวัดผลและประเมินผลการเรียน	3.39	0.84	ปานกลาง	4
รวม	3.46	0.63	ปานกลาง	

จากตาราง 1 แสดงว่า การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวางแผนงานวิชาการ การวัดผลและประเมินผลการเรียน การนิเทศงานวิชาการ และการจัดสื่อการเรียนการสอน

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียน
มัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน เป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน

สภาพการปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับ
1. การวางแผนงานวิชาการ	3.82	0.69	มาก	2
2. การบริหารหลักสูตร	4.01	0.62	มาก	1
3. การจัดการเรียนการสอน	3.80	0.66	มาก	3
4. การจัดสื่อการเรียนการสอน	3.59	0.73	มาก	6
5. การนิเทศงานวิชาการ	3.78	0.70	มาก	5
6. การวัดผลและประเมินผลการเรียน	3.80	0.88	มาก	4
รวม	3.82	0.56	มาก	

จากตาราง 2 แสดงว่า การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน รวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการบริหารหลักสูตร การวางแผนงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การนิเทศงานวิชาการ และการจัดสื่อการเรียนการสอน

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียน
มัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชา เป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน

สภาพการปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับ
1. การวางแผนงานวิชาการ	3.37	0.65	ปานกลาง	3
2. การบริหารหลักสูตร	3.61	0.62	มาก	1
3. การจัดการเรียนการสอน	3.53	0.65	มาก	2
4. การจัดสื่อการเรียนการสอน	3.10	0.85	ปานกลาง	6
5. การนิเทศงานวิชาการ	3.15	0.78	ปานกลาง	5
6. การวัดผลและประเมินผลการเรียน	3.26	0.79	ปานกลาง	4
รวม	3.36	0.61	ปานกลาง	

จากตาราง 3 แสดงว่า การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชา รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวางแผนงานวิชาการ การวัดผลและประเมินผลการเรียน การนิเทศงานวิชาการ และการจัดสื่อการเรียนการสอน

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา เป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับ
1. การวางแผนงานวิชาการ	3.05	0.72	ปานกลาง	2
2. การบริหารหลักสูตร	2.79	0.73	ปานกลาง	6
3. การจัดการเรียนการสอน	2.97	0.77	ปานกลาง	3
4. การจัดสื่อการเรียนการสอน	3.15	0.77	ปานกลาง	1
5. การนิเทศงานวิชาการ	2.87	0.77	ปานกลาง	5
6. การวัดผลและประเมินผลการเรียน	2.97	0.81	ปานกลาง	4
รวม	2.95	0.64	ปานกลาง	

จากตาราง 4 แสดงว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แต่ละด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ การจัดสื่อการเรียนการสอน การวางแผนงานวิชาการ การจัด การเรียนการสอนการวัดผลและประเมินผลการเรียน การนิเทศงานวิชาการ และการบริหารหลักสูตร

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน เป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับ
1. การวางแผนงานวิชาการ	3.06	0.78	ปานกลาง	2
2. การบริหารหลักสูตร	2.76	0.83	ปานกลาง	5
3. การจัดการเรียนการสอน	3.04	0.83	ปานกลาง	3
4. การจัดสื่อการเรียนการสอน	3.11	0.82	ปานกลาง	1
5. การนิเทศงานวิชาการ	2.67	0.81	ปานกลาง	6
6. การวัดผลและประเมินผลการเรียน	2.83	0.96	ปานกลาง	4
รวม	2.89	0.71	ปานกลาง	

จากตาราง 5 แสดงว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แต่ละด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ การจัดสื่อการเรียนการสอน การวางแผนงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียน การบริหารหลักสูตร และการนิเทศงานวิชาการ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชา เป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับ
1. การวางแผนงานวิชาการ	3.05	0.70	ปานกลาง	2
2. การบริหารหลักสูตร	2.80	0.70	ปานกลาง	6
3. การจัดการเรียนการสอน	2.96	0.76	ปานกลาง	4
4. การจัดสื่อการเรียนการสอน	3.17	0.76	ปานกลาง	1
5. การนิเทศงานวิชาการ	2.93	0.75	ปานกลาง	5
6. การวัดผลและประเมินผลการเรียน	3.02	0.75	ปานกลาง	3
รวม	2.97	0.62	ปานกลาง	

จากตาราง 6 แสดงว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชา รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แต่ละด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ การจัดสื่อการเรียนการสอน การวางแผนงานวิชาการ การวัดผลและประเมินผลการเรียน การจัดการเรียนการสอน การนิเทศงานวิชาการ และการบริหารหลักสูตร

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานวิชาการ และระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตาราง 7 และตาราง 8

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา เป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน

สภาพการปฏิบัติงาน	ผู้บริหารโรงเรียน		หัวหน้าหมวดวิชา		ค่า t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. การวางแผนงานวิชาการ	3.82	0.69	3.37	0.65	5.90**
2. การบริหารหลักสูตร	4.01	0.62	3.61	0.62	5.68**
3. การจัดการเรียนการสอน	3.80	0.66	3.53	0.65	3.52**
4. การจัดสื่อการเรียนการสอน	3.59	0.73	3.10	0.85	5.21**
5. การนิเทศงานวิชาการ	3.78	0.70	3.15	0.78	7.21**
6. การวัดผลและประเมินผลการเรียน	3.80	0.88	3.26	0.79	5.77**
รวม	3.82	0.56	3.36	0.61	6.69**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 แสดงว่า การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา รวมทุกด้าน และเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าการปฏิบัติงานวิชาการมากกว่าหัวหน้าหมวดวิชา

ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา เป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ	ผู้บริหารโรงเรียน		หัวหน้าหมวดวิชา		ค่า t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. การวางแผนงานวิชาการ	3.06	0.78	3.05	0.70	0.11
2. การบริหารหลักสูตร	2.76	0.83	2.80	0.70	0.42
3. การจัดการเรียนการสอน	3.04	0.83	2.96	0.76	0.94
4. การจัดสื่อการเรียนการสอน	3.11	0.82	3.17	0.76	0.70
5. การนิเทศงานวิชาการ	2.67	0.81	2.93	0.75	3.00*
6. การวัดผลและประเมินผลการเรียน	2.83	0.96	3.02	0.75	1.75
รวม	2.89	0.71	2.97	0.62	1.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับหัวหน้าหมวดวิชา รวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการนิเทศงานวิชาการ ส่วนด้านอื่น ๆ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ครั้งนี้ สรุปผลการศึกษาได้ตามลำดับต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมุติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาที่มีต่อการปฏิบัติงาน และปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา มีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงาน วิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 แตกต่างกัน

2. ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา มีความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 มีโรงเรียนมัธยมศึกษา 212 โรงเรียน ผู้บริหาร 424 คน หัวหน้าหมวดวิชา 1,908 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ขนาดละร้อยละ 25 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 53 โรงเรียน และเลือกแบบเจาะจงจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียนละ 2 คน รวมเป็น 106 คน และหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนละ 7 คน รวมเป็น 371 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 477 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน และปัญหาในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 46 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นด้านการปฏิบัติงาน 0.97 และด้านปัญหาการบริหารงาน 0.98

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปจำนวน 477 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์ จำนวน 432 ฉบับ จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน ส่ง 106 ฉบับ ได้รับคืน จำนวน 99 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.40 และหัวหน้าหมวดวิชา ส่งไป 371 ได้รับคืน จำนวน 333 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.76

นำแบบสอบถามทั้งหมดไปตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ (Micro Computer) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer Plus (SPSS/PC+) ดังนี้

1. วิเคราะห์ระดับการปฏิบัติ และระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 9 เป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติ และระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา เป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน โดยใช้ t-test

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานวิชาการ และระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา

1.1 การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวางแผนงานวิชาการ การวัดผลและประเมินผลการเรียน การนิเทศงานวิชาการ และการจัดสื่อการเรียนการสอน

1.2 การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการบริหารหลักสูตร การวางแผนงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการนิเทศงานวิชาการ และการจัดสื่อการเรียนการสอน

1.3 การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชา รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การ

บริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวางแผนงานวิชาการ การวัดผลและประเมินผล การเรียน การนิเทศงานวิชาการ และการจัดสื่อการเรียนการสอน

1.4 ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา รวมทั้งด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ การจัดสื่อการเรียนการสอน การวางแผนงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การเรียน การนิเทศงานวิชาการ และการบริหารหลักสูตร

1.5 ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนรวมทั้งด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ การจัดสื่อการเรียนการสอน การวางแผนงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การเรียน การบริหารหลักสูตร และการนิเทศงานวิชาการ

1.6 ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชา รวมทั้งด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ การจัดสื่อการเรียนการสอน การวางแผนงานวิชาการ การวัดผลและประเมินผล การเรียน การจัดการเรียนการสอน การนิเทศงานวิชาการ และการบริหารหลักสูตร

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติ และระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา

1. การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา รวมทั้งด้าน และเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าการปฏิบัติมากกว่าหัวหน้าหมวดวิชา

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา รวมทั้งด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการนิเทศงานวิชาการ ส่วนด้านอื่น ๆ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ครั้งนี้ มีประเด็นการค้นพบที่ควรแก่การนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา รวมทั้งด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวางแผนงานวิชาการ การวัดผลและประเมินผลการเรียน การนิเทศงานวิชาการ และการจัดสื่อการเรียนการสอน

การที่โรงเรียนมัธยมศึกษา ปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลางนั้น อาจเป็นเพราะว่า ภารกิจของโรงเรียนมัศึกษามีหลายประการ ได้แก่ งานบริหารทั่วไป งานบุคลากร งานวิชาการ งานธุรการการเงินและอาคารสถานที่ งานกิจการนักเรียน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (กรมสามัญศึกษา, 2532 : 1) ซึ่งในบรรดางานของโรงเรียนทั้งหมดนั้น งานธุรการมักได้รับความสนใจเป็นลำดับแรก เพราะมีความเกี่ยวข้องกับระเบียบปฏิบัติโดยตรง หากบกพร่องจะมีผลกระทบต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการได้ ในขณะที่งานวิชาการซึ่งถือว่าเป็นหัวใจ เป็นงานหลักของสถานศึกษากลับได้รับความสนใจในลำดับรองลงไป เพราะผลที่เกิดขึ้นจากความบกพร่องในการปฏิบัติงานด้านนี้จะเห็นผลช้าซึ่งจะปรากฏในตัว of นักเรียนเป็นส่วนใหญ่ และหากพิจารณาการปฏิบัติงานวิชาการในแต่ละด้านจะเห็นว่า มีการปฏิบัติงานด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมหลักของการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน ซึ่งจะควบคู่กันไปและโรงเรียนจะโดดเด่นด้านวิชาการได้จะต้องสามารถบริหารหลักสูตร และจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนหรือรวมทั้งด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการบริหาร

หลักสูตร การวางแผนงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การนิเทศงานวิชาการ และการจัดสื่อการเรียนการสอน

การที่ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับมากนั้น อาจเป็นเพราะว่างานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา และหากโรงเรียนใดมีวิชาการเด่นจะเป็นที่เชิดหน้าชูตาของผู้บริหารและครูอาจารย์ และได้รับความสนใจและศรัทธาจากประชาชน ผู้ปกครองนักเรียนเป็นที่หมายปองของนักเรียนและผู้ปกครองที่จะส่งบุตรหลานของตนเข้าศึกษาดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงมุ่งหวังให้โรงเรียนได้มีกิจกรรมทางวิชาการที่โดดเด่นแต่การที่ผลจะปรากฏออกมาเช่นใดนั้นมองค้ประกอบที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย ดังนั้น ผู้บริหารซึ่งกำกับ ควบคุมดูแลบริหารงานวิชาการอยู่จึงมองเห็นว่าได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3. การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชา รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวางแผนงานวิชาการ การวัดผลและประเมินผลการเรียน การนิเทศงานวิชาการ และการจัดสื่อการเรียนการสอน

การที่หัวหน้าหมวดวิชาเห็นว่าการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับปานกลางนั้น อาจเป็นเพราะว่า หัวหน้าหมวดวิชาที่มีผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับครูผู้สอน ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอาจารย์นั้น มีทั้งปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดหลายประการที่หัวหน้าหมวดวิชาต้องรับทราบ แต่อย่างไรก็ตามการปฏิบัติงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน นั้น หัวหน้าหมวดวิชาก็ยังเห็นว่าปฏิบัติได้ในระดับมาก เพราะเป็นกิจกรรมหลักของการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนดังได้กล่าวมาแล้วในข้อ 1.

4. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแต่ละด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ การจัดสื่อการเรียนการสอน การวางแผนงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียน การนิเทศงานวิชาการ และการบริหารหลักสูตร

การที่โรงเรียนมัธยมศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า งานวิชาการเป็นงานหลักที่โรงเรียนต้องให้ความสำคัญ ส่วนงานอื่น ๆ เป็นงานสนับสนุนที่จะช่วยให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเป็นงานที่บุคลากรทุกฝ่ายต้องเกี่ยวข้องโดยตรง ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานวิชาการทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันแก้ไขปัญหามา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการสอน ปัญหาผู้เรียน ตลอดจนปัญหาอุปกรณ์การเรียน ด้วยเหตุนี้จึงน่าจะเป็นมูลเหตุประการหนึ่งที่ทำให้งานวิชาการของโรงเรียนมัศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางดังกล่าว

5. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ การจัดสื่อการเรียนการสอน การวางแผนงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การเรียน การบริหารหลักสูตร และการนิเทศงานวิชาการ

การที่ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า งานวิชาการเป็นงานที่บุคลากรทุกฝ่ายต้องรับผิดชอบในส่วนที่ได้รับมอบหมาย ถือเป็นความรับผิดชอบหน้าที่โดยตรงของครูอาจารย์ ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้อำนวยการให้การจัดกิจกรรมทางวิชาการดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานทางวิชาการ บุคลากรที่รับผิดชอบดำเนินการมักจะแก้ไขเสียเอง ทำให้ปัญหาหลาย ๆ อย่างที่ผู้บริหารไม่ทราบหรือไม่ได้เข้าไปแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง จึงน่าจะเป็นมูลเหตุประการหนึ่งที่ทำให้เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

6. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชา รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ การจัดสื่อการเรียนการสอน การวางแผนงานวิชาการ การวัดผลและประเมินผลการเรียน การจัดการเรียนการสอน การนิเทศงานวิชาการ และการบริหารหลักสูตร

การที่หัวหน้าหมวดวิชามีความคิดเห็นว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของอยู่ในระดับปานกลางนั้น อาจเป็นเพราะว่า หัวหน้าหมวดวิชารับผิดชอบต่อคุณลักษณะงานวิชาการภายในหมวด

ซึ่งมีขอบเขตที่จำกัดในสาขาวิชาที่ตนเองถนัด การแก้ไขปัญหาค่าต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก็ดำเนินการกันภายในหมวด จึงอาจเป็นมูลเหตุให้เห็นว่ามีปัญหาปานกลางได้

7. การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา รวมทั้งด้าน และเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ เห็นว่ามีการปฏิบัติมากกว่าหัวหน้าหมวดวิชา

การที่ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นมากกว่าหัวหน้าหมวดวิชา อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนดูแลรับผิดชอบงานวิชาการของโรงเรียนทั้งหมด ในขณะที่หัวหน้าหมวดวิชารับผิดชอบในขอบเขตจำกัดเฉพาะหมวดวิชาของตนเอง การปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของหัวหน้าหมวดจึงอยู่ในวงจำกัด มองภาพการปฏิบัติของหมวดอื่นไม่ชัดเจน ในขณะที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องกำกับดูแลอย่างทั่วถึง และอยู่ในฐานะที่จะกระตุ้นเร่งเร้าให้หมวดวิชาต่าง ๆ มีการตื่นตัวทางวิชาการ และจัดให้โรงเรียนมีบรรยากาศทางวิชาการที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนให้มากที่สุด

8. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนหรือและหัวหน้าหมวดวิชา รวมทั้งด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการนิเทศงานวิชาการ ส่วนด้านอื่น ๆ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การที่ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับรู้ และอาจจะมีการแจ้งให้แก่หมวดวิชาต่าง ๆ ได้รับรู้ด้วย เพื่อการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับหมวดวิชาอื่น ๆ หรือการร่วมมือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ในขณะที่ด้านการนิเทศงานวิชาการนั้นผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชามีความคิดเห็นแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า บทบาทการนิเทศงานวิชาการเป็นบทบาทของผู้บริหารโดยตรงในการที่จะนิเทศงานได้อย่างกว้างขวาง แต่หัวหน้าหมวดวิชาอาจได้รับมอบหมายให้นิเทศงานวิชาการภายในหมวดของตนเอง ซึ่งมีขอบข่ายงานแคบกว่าผู้บริหารโรงเรียน จึงน่าจะเป็นมูลเหตุประการหนึ่งที่ทำให้มีความเห็นแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลางนั้น สะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ยังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร และยังมีบางด้านที่มีการปฏิบัติงานค่อนข้างน้อย สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด และผู้บริหารโรงเรียนควรดำเนินการดังนี้

1.1.1 จัดให้มีการอบรมสัมมนาทางวิชาการให้บ่อยขึ้น เพื่อให้เห็นความสำคัญและความเข้าใจของงานวิชาการ

1.1.2 จัดให้มีการนิเทศและติดตาม งานวิชาการอย่างจริงจัง

1.1.3 ส่งเสริมการพัฒนาศูนย์วิชาการให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

1.1.4 ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้และมีการตื่นตัวทางวิชาการให้มากยิ่งขึ้น

1.2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจึงควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการในด้านต่าง ๆ อย่างจริงจัง โดยเฉพาะกระตุ้นให้ครูผู้สอนเห็นความสำคัญของการใช้สื่อการเรียนการสอน ให้มีการจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ในเรื่องการผลิตสื่อ การใช้และเก็บรักษาสื่อ และให้มีการประสานความร่วมมือทางด้านวิชาการกับหน่วยงาน สถานศึกษาต่าง ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับอุปสรรคของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 9 เพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผนแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ควรทำการวิจัยโดยขยายขอบเขตการศึกษาให้กว้างขึ้น หรือศึกษาในเขตการศึกษาอื่นเพิ่มเติม ตลอดจนกำหนดกลุ่มประชากรให้ครอบคลุมบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับ

การปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียน เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง
การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อไป

2.3 ควรศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการ เฉพาะแต่ละขนาดโรงเรียน เพราะ
จะทำให้เห็นแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการในทิศทางที่ถูกต้อง

2.4 ควรศึกษาปัญหาบริหารงานของกลุ่มโรงเรียน ในการบริหารด้านวิชาการ
เพราะต้องใช้หลักสูตร เป็นตัวกำกับงานว่าได้ปฏิบัติในระดับใดและอย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนก จันทร์ขจร. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา, 2535.
- กมล ธิโสภ. "การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของไทยและประเทศใกล้เคียง," เอกสาร
การสอนชุดวิชาการจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา หน่วยที่ 1-8. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2526.
- กาญจนา เกียรติประวัติ. วิธีสอนทั่วไปและทักษะการสอน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช,
2524.
- เกษม สำหรับวิทยุ. วิธีทางสถิติสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัย
นเรศวร, 2533.
- กิติมา ปรีดีดีลิก. การบริหารและการนิเทศศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2532.
- กิตติพงษ์ วงศ์สุนทร. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรระดับมัธยมศึกษา
ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินซ์นิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535.
กรุงเทพฯ : จัดพิมพ์โดยสมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย, 2537.
- จำนง พรายเข้มแข. เทคนิคการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้กับการซ่อมเสริม.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2529.
- เจิม สืบขจร. ปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง กรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- ฉวีวรรณ เต็มพิทักษ์. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
พุทธศักราช 2524 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.

- ชยันต์ จันทรมหา. การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. ปรินต์งานพิมพ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2532. อัดสำเนา.
- ชนะชนิษฐ สุรมิตรไมตรี. การบริการหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- ซารี มณีศรี. "การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน," วารสารวิชาการ. 7(1) : 65-66; มิถุนายน-ตุลาคม 2525.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. การบริหารสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- ดุขฎี พงษ์ศาสตร์. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2532.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พิมพ์เศ, 2523.
- บันลือ พฤกษ์วัน. ยุทธศาสตร์การสอนตามแนวหลักสูตรใหม่. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2534.
- ประกอบ สุพันธ์. การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ปีการศึกษา 2528. ปรินต์งานพิมพ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530. อัดสำเนา.
- ปรีชา คัมภีร์ภรณ์. "การวางแผนการเรียนกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน," เอกสารการสอนชุดวิชาการวางแผนการสอน. นนทบุรี : สำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2524.
- พวงรัตน์ วิเวกานนท์. "การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน," สารพัฒนาหลักสูตร. 18 : 8-14; มีนาคม 2526.
- พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2524.
- ภิญโญ สาร. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2523.

- มณฑล กาลละดี. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา, 2535.
- มณี กัดเกษม. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือคาทอลิกในกรุงเทพ
มหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- ยง วิชชวัลดुक. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บัณฑิตไทย, 2524.
- ระวีวรรณ เสวตามร. "บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการ," สาร
พัฒนาหลักสูตร. 54 : 43; กันยายน 2529.
- เรือง เจริญชัย และเสรี ลาซโรจน์. "การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา,"
การจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2526.
- วิชาการ, กรม. คู่มือการใช้หลักสูตรด้วยตนเองของโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
ทดสอบทางการศึกษา, กรมวิชาการ, 2535.
- _____. สรุปผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2536.
กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ, 2537.
- _____. คู่มือประเมินผลการศึกษิตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533. กรุงเทพฯ : ศุภสภา ลาดพร้าว, 2533
- วิชัย ดิสสระ. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม, 2523.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม, 2536.
- ศศิธร สุขไชใจ. การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.
- สมศักดิ์ ศรีมานิช. การมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2526.
- สามัญศึกษา, กรม. คู่มือการบริหารงานวิชาการ. จงเจริญการพิมพ์, 2526.
- _____. รายงานผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2527.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุติมาการพิมพ์, 2527.

- สามัญศึกษา, กรม. คู่มือปฏิบัติงานในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด และสำนักงานสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามระเบียบกรมสามัญศึกษาว่าสำนักงานสามัญจังหวัดและสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พ.ศ.2536. กรุงเทพฯ : ครูสภา ลาดพร้าว, 2533.
- _____. หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9 สรุปผลงานของหน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9 ปีการศึกษา 2534. อุดรธานี : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2534.
- สันต์ ธรรมบำรุง. หลักสูตรและการบริการหลักสูตร. มหาสารคาม : ภาคพื้นฐานการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2527.
- เสน่ห์ จามริก. แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทย บทวิเคราะห์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, 2537.
- เสรี ลาซโรจน์. การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสมัย, 2531.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา หน่วยที่ 1-7. กรุงเทพฯ : ในเต็ดโปรดักชั่น, 2525.
- อ้อม ประนอม. "ผู้บริหารกับการบริหารหลักสูตร," สารพัฒนาหลักสูตร. 36 : 10-11; มีนาคม 2538.
- องค์การ อินทร์มพรรย์. "การบริหารงานวิชาการ," การจัดการโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2526.
- อภิรัตน์ ธเนศวร. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- อภิรมย์ ณ นคร และคณะ. การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รามคำแหง, 2521.
- อารียา สุทธิวิชัย. "ครูใหญ่กับการนิเทศภายในโรงเรียน," ครูเขียนราย. 21(2) : 16; กันยายน 2528.
- อำนาจ เลิศชัยนัต. การประเมินผลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : อำนวยการพิมพ์, 2533.
- อุทัย บุญประเสริฐ. การวางแผนการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. หลักบริหารการศึกษาทั่วไป. กรุงเทพฯ : องค์กรศิลป์การพิมพ์, 2527

เอกวิทย์ ฅ กลาง. "ข้อเท็จจริงและทิศทางมัธยมศึกษาไทย," คุรุวาทะ เอกวิทย์ ฅ กลาง.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิษณุโลก, 2532.

Best, John W. Research in Education. 4th ed. New Delhi : Prentice-Hall of India Private Limited, 1983.

Chester, Noite M. An Introduction to School Administration Select Reading. New York : McMillan, 1966.

McCarthy, Wather M. "The Role of the Secondary School Principle in New Jersey," Dissertation Abstracts International. 32(2) : 705-A; August, 1971.

Miller, Van. The Public Administration of American School. New York : Macmillan Publishing Company, 1965.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 9

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาในการบริหารงานวิชาการ จึงใคร่ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยขอเรียนว่าข้อมูลการวิจัยจะนำเสนอในลักษณะรวมเท่านั้น จึงไม่มีผลต่อการตอบของท่านแต่อย่างใดทั้งสิ้น แบบสอบถามฉบับนี้มี 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาใน

การบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน คือ

การวางแผนงานวิชาการ

การบริหารหลักสูตร

การจัดการเรียนการสอน

การจัดสื่อการเรียนการสอน

การนิเทศงานวิชาการ

การวัดผลและประเมินผลการเรียน

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ข

**ค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงานและระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นรายข้อ**

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงานและระดับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 เป็นรายข้อ

ข้อที่	สภาพการปฏิบัติงานวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับปัญหา
	<u>การวางแผนงานวิชาการ</u>						
1	การใช้ข้อมูลด้านงบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ ของปีที่แล้ว เพื่อการวางแผน ด้านวิชาการ	3.46	0.87	ปานกลาง	3.20	0.93	ปานกลาง
2	การจัดทำแผนงานหรือ โครงการด้านวิชาการได้ เหมาะสมกับสภาพของ โรงเรียน	3.59	0.86	สูง	3.05	0.95	ปานกลาง
3	ครูมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการทำ แผนงานวิชาการ	3.55	0.99	สูง	2.94	0.95	ปานกลาง
4	การสนับสนุนและส่งเสริมให้มี การปฏิบัติตามแผนงาน วิชาการ	3.65	0.87	สูง	2.99	0.95	ปานกลาง
5	บุคคลที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานตามแผนงาน วิชาการ	3.47	0.88	ปานกลาง	3.01	0.96	ปานกลาง
6	การควบคุม กำกับ และติดตาม ผลการปฏิบัติงานตาม แผนงานวิชาการที่กำหนดไว้	3.26	0.92	ปานกลาง	3.15	0.94	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการปฏิบัติงานวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับปัญหา
7	มีการนำผลการประเมินงาน ด้านวิชาการมาปรับปรุง การเรียนการสอนให้ดีขึ้น <u>การบริหารหลักสูตร</u>	3.35	0.96	ปานกลาง	3.05	0.95	ปานกลาง
8	สำรวจความพร้อมของบุคลากร ในโรงเรียนก่อนจัดแผน การเรียน	3.71	0.97	สูง	3.02	1.05	ปานกลาง
9	การจัดแผนการเรียนเป็นไป ตามโครงสร้างของ หลักสูตร	4.08	0.85	สูง	2.73	0.98	ปานกลาง
10	การจัดให้นักเรียนได้เลือก เรียนรายวิชาตามความถนัด ความสนใจ และความ สามารถ	3.68	1.02	สูง	2.91	1.05	ปานกลาง
11	คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการจัด ตารางสอน	3.39	1.12	ปานกลาง	2.77	1.03	ปานกลาง
12	การจัดให้มีตารางสอนที่แสดง ไว้ในที่ที่ครูทุกคนสามารถ ดูได้อย่างสะดวก	3.93	1.03	สูง	2.39	1.11	ปานกลาง
13	จัดครูสอนได้ตรงตามวุฒิ หรือ ความถนัดของแต่ละคน	3.86	0.93	สูง	2.73	1.10	ปานกลาง
14	การจัดระบบการกำกับ ติดตาม การเข้าสอนของครู	3.47	0.93	ปานกลาง	2.95	1.06	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการปฏิบัติงานวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับปัญหา
15	การจัดกิจกรรมนักเรียนตาม โครงสร้างของหลักสูตรได้ อย่างหลากหลาย และสนอง ความต้องการของนักเรียน	3.55	0.99	สูง	2.95	1.02	ปานกลาง
16	การชี้แจง ทำความเข้าใจกับ หลักการและกระบวนการจัด กิจกรรมนักเรียน	3.48	0.87	ปานกลาง	2.87	0.96	ปานกลาง
17	การเปิดโอกาสให้นักเรียน เลือกเข้าร่วมกิจกรรมตาม ความถนัดและความสนใจ	3.93	0.92	สูง	2.64	0.98	ปานกลาง
18	การจัดทำแผนงานและปฏิทิน การจัดกิจกรรมไว้อย่าง ชัดเจน	3.76	0.93	สูง	2.69	0.97	ปานกลาง
19	การติดตามประเมินผลการจัด กิจกรรมนักเรียนอย่าง สม่ำเสมอ	3.55	0.91	สูง	2.80	0.95	ปานกลาง
	<u>การจัดการเรียนการสอน</u>						
20	ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผน การสอนในแต่ละรายวิชา	3.82	1.00	สูง	3.06	1.06	ปานกลาง
21	การจัดกิจกรรมการเรียนการ สอนของครูที่ให้นักเรียนมี ส่วนร่วมในการเรียน การสอน	3.67	0.83	สูง	2.90	0.94	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการปฏิบัติงานวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับปัญหา
22	การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนของครูเปิดโอกาส ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง	3.47	0.89	ปานกลาง	2.99	0.97	ปานกลาง
23	การส่งเสริมให้ครูจัดการเรียน การสอนเพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้ คิดเป็น ทำเป็น และแก้ ปัญหาได้	3.71	0.84	สูง	2.97	0.94	ปานกลาง
24	การส่งเสริมให้ครูสร้าง บรรยากาศที่ดีในห้องเรียน เพื่อเสริมแรงจูงใจแก่นักเรียน	3.74	0.83	สูง	2.90	0.96	ปานกลาง
25	การดำเนินการสอนซ่อมเสริม เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ <u>การจัดสื่อการเรียนการสอน</u>	3.15	0.99	ปานกลาง	3.03	0.98	ปานกลาง
26	การจัดหาวัสดุและอุปกรณ์สื่อ การเรียนการสอนตามความ ต้องการของผู้สอน	3.30	1.02	ปานกลาง	3.22	1.00	ปานกลาง
27	การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับ การผลิตและการใช้สื่อ การเรียนการสอน	3.10	1.7	ปานกลาง	3.18	0.99	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการปฏิบัติงานวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับปัญหา
28	การสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอนโดยใช้วัสดุท้องถิ่นหรือวัสดุราคาถูก	3.32	1.04	ปานกลาง	3.19	0.96	ปานกลาง
29	การจัดระบบการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย	3.22	1.00	ปานกลาง	3.18	0.95	ปานกลาง
30	การส่งเสริมให้ครูนำเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ มาใช้ในการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน เวลา และจุดประสงค์รายวิชา	3.49	0.99	ปานกลาง	3.10	0.93	ปานกลาง
31	การจัดให้มีระบบในการเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอนโดยมีผู้รับผิดชอบโดยตรง	3.20	1.07	ปานกลาง	3.07	0.99	ปานกลาง
32	การจัดระบบบริการสื่อให้สะดวกในการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.12	1.04	ปานกลาง	3.17	0.94	ปานกลาง
33	การควบคุม กำกับ และติดตามการใช้สื่อประกอบการสอนของครู	2.94	1.05	ปานกลาง	3.12	0.93	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการปฏิบัติงานวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับปัญหา
	<u>การนิเทศงานวิชาการ</u>						
34	การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้ รับการอบรมศึกษาดูงานเพื่อ เพิ่มเติมในสายวิชาของตน	3.57	1.08	สูง	2.90	1.08	ปานกลาง
35	การสนับสนุนส่งเสริมให้มีการ ประชุมนิเทศพัฒนาบุคลากร	3.41	1.06	ปานกลาง	2.93	1.02	ปานกลาง
36	การส่งเสริมให้แต่ละหมวดวิชา ได้ประชุมปรึกษาหารือ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนา การเรียนการสอน	3.58	1.01	สูง	2.85	0.96	ปานกลาง
37	การส่งเสริมให้ครูแสวงหา ความรู้เพิ่มเติมหรือการ ลาศึกษาต่อ	3.49	1.03	ปานกลาง	2.69	1.03	ปานกลาง
38	การจัดปฐมนิเทศวิชาการแก่ครู ที่บรรจุใหม่ และครูผู้สอน ก่อนเปิดภาคเรียน	3.25	1.12	ปานกลาง	2.77	0.99	ปานกลาง
39	การเชิญศึกษานิเทศก์หรือ วิทยากรจากภายนอกเข้ามา ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัด การเรียนการสอน	2.91	1.11	ปานกลาง	2.92	0.96	ปานกลาง
40	การส่งเสริมให้ครูรู้จักประเมิน ผลการสอนของตนเอง	3.29	0.98	ปานกลาง	2.97	0.94	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการปฏิบัติงานวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับปัญหา
41	การเยี่ยมชั้นเรียนหรือสังเกต การสอนของครู โดย ผู้บริหารหรือหัวหน้า หมวดวิชา <u>การวัดผลและประเมินผล</u> <u>การเรียน</u>	2.82	1.13	ปานกลาง	2.96	0.98	ปานกลาง
42	การจัดอบรม ประชุมชี้แจงให้ ครูได้รับความรู้และเข้าใจ เกี่ยวกับระเบียบวิธีการ วัดผลและประเมินผล การเรียน	3.44	0.96	ปานกลาง	2.89	0.94	ปานกลาง
43	การส่งเสริมให้ครูดำเนินการ ประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนเพื่อพัฒนา ความรู้ความสามารถ ของผู้เรียน	3.49	0.94	ปานกลาง	2.96	0.95	ปานกลาง
44	การสนับสนุนให้ครูวิเคราะห์ เนื้อหาวิชา แบบทดสอบ เพื่อจัดทำแบบทดสอบ มาตรฐาน	3.26	1.07	ปานกลาง	3.03	0.96	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการปฏิบัติงานวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับปัญหา
45	การกำหนดให้แก่ละหมวดวิชา ได้สรุปผลการเรียน บอก บอกสาเหตุปัญหาและ อุปสรรคการจัดการเรียน การสอนในหมวดวิชาของตน	3.36	1.06	ปานกลาง	3.01	0.96	ปานกลาง
46	การนำเอาผลการประเมินผล การเรียนในแต่ละภาคเรียน มาเป็นข้อมูลสำหรับการ ปรับปรุงและพัฒนาการจัด การเรียนการสอนอย่าง สม่ำเสมอ	3.39	1.03	ปานกลาง	2.98	0.96	ปานกลาง

86
2.49
2.32
2.1
2.4

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ ไชยวัฒน์ ศรีสุนทร
เกิด 16 เมษายน พ.ศ. 2492
สถานที่เกิด มหาสารคาม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน 36/12 ตำบลสร้างคอม อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี 41260
โทรศัพท์ (042) 277040
ตำแหน่งหน้าที่
พ.ศ. 2520 อาจารย์ 1 โรงเรียนสร้างคอมวิทยา
พ.ศ. 2527 ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียนสร้างคอมวิทยา
พ.ศ. 2529 อาจารย์ใหญ่โรงเรียนยางหล่อวิทยาคาร
พ.ศ. 2537 ผู้อำนวยการโรงเรียนกุดตุ้มพิทยาคม
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2511 ป.กศ. จากวิทยาลัยครูมหาสารคาม
พ.ศ. 2515 พ.ม. กระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. 2518 กศ.บ. (การมัธยมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
พ.ศ. 2538 กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร